

Vpl.

Pyhäjärvi

Maanantai 16.8.2021

Pyhäjärveläisyyden vaali - Karjalan puolustaja

N:o 7-8 • 66. vuosikerta Irtonumero 3 €

Suomen arkkitehtuurimuseon johtaja Carina Jaatinen.

"Tärkeintä aidot, merkitykselliset kohtaamiset toisten ihmisten kanssa."

□ Tarja Kopalainen

Suomen arkkitehtuurimuseon johtajaksi hiljattain nimetty **Carina Jaatinen** (56 v) on taustaltaan kulttuurintutkija ja pitkän linjan museoammattilainen. Hänen pyhäjärveläiset juurensa juontavat Tolsterniemeen ja Jaamaan.

Carina Jaatinen on koulutukseltaan filosofian maisteri. Hän on opiskellut suomalais-ugrilaisen kansatieteen lisäksi taidehisto-

riaa, talous- ja sosiaalishistoriaa sekä ammatillisena täydennyskoulutuksena johtamista ja projektinhallintaa.

Carina on työskennellyt 30 vuotta näyttelytuotantojen parissa eri museoissa ja toiminut myös museoalan kehittämistehävissä Museovirastossa. Carinalla on varsin laajat kansainväliset verkostot. Hän on aktiivisesti mukana museoalan maailmanjärjestön International Council of Museumsin toiminnassa ja toimii järjestön hallituksen jäsenenä ja taloudenhoitajana.

Karjalais-suomenruotsalaiset juuret

Helsingissä syntynyt Carina asuu nykyisin puolisonsa ja kahden kissansa kanssa Kirkkonummella, luonnon helmassa, järven rannalla. Hänen juurensa ovat karjalais-suomenruotsalaiset.

-Äitini **Selma Sisko Tomperin** kautta juureni ovat Viipurin läänin Pyhäjärvellä ja karjalaisessa kulttuurissa. Isovanhemmillani **Saimi Tomperilla** (os. Pulakka) ja **Jalmari Tomperilla** oli evakotila Hämeenkyrössä.

Carinan perheeseen kuuluu puoliso ja kaksi parikymppistä, jo kotoa muuttanut omaa poikaa.

-Nykyisin perheeseeni kuuluu myös kolme afganistanilaistaustaista nuorta miestä, jotka tulivat Suomeen alaikäisinä turvapaikanhakijoina ilman perhettä vuonna 2015. Jokaisella nuorella pitäisi olla perhe, joka välittää, tukee ja huolehtii. Niinpä meidän perheessämme on viisi rakasta poikaa kahden sijaan.

Tärkeää on ihmisten välinen yhteys

Carinalle tärkeintä elämässä on aidot, merkitykselliset kohtaamiset toisten ihmisten kanssa.

-Oma elämä ja ympäröivä todellisuus konkretisoituu, laajentuu ja saa merkityksensä jaetuissa

kokemuksissa. Aidoissa kohtaamisissa synnyttämme keskinäistä luottamusta ja rikastamme omaa ymmärrystämme toisistamme ja maailmasta, mikä on myös edellytys ja pohja kestävästä kulttuurin ja elämäntavan rakentamiselle ja ylläpitämiselle, hän toteaa.

Carina näkee elämän seikkailuna, matkana, joka vie meidät tutkimaan tuntematonta. Matkaan kuuluu erilaisia vaiheita ja yllätyksiä, vaaroja ja vaikeuksia, mutta myös löytämisen riemua, iloa ja suvantokohtia.

-Haluan tietoisesti nauttia ja iloita elämän hyvistä hetkistä ja luottaa siihen, että vaikeissa paikoissa saa ja voi myös toisille antaa apua ja tukea. Tärkeää on, että ketään ei jätetä yksin.

Carinalle tärkeää on myös luonnossa liikkuminen, hyvä ruoka sekä kulttuuri ja lukeminen.

-Hevoset ja ratsastaminen ovat pysyneet lapsuudesta lähtien rakkaimpana liikuntaharrastukseni. Nautin matkustamisesta ja uusiin ympäristöihin tutustumisesta. Koti maalla omakotitalossa tarjoaa aina tekemistä ja innostuksen kohteita.

Tässä numerossa:

Suvun tarina
tallentuu
taiteen keinoin

8

Pyhäjärvi Vpl. Säästöpankin säästölippaan lahjoitus Sastamalan seudun museolle

11

"Siun ja miun"

Vpl. Pyhäjärvi näyttely
31.8.2021 asti

Marttilankatu 12, Sastamala

NÄYTTELY ON AVOINNA:
Kesäaukioloajat 1.6.-15.8.:
päivittäin klo 10 - 17

16.8. alkaen:
ti-la klo 10 - 16
to klo 10 - 18

Sastamalan seudun museon näyttelyihin otetaan kerrallaan sisään 15 henkilöä.

www.pukstaavi.fi

Näyttely on mukana
Karjalan Liiton
Karjala ympäri Suomen
-matkailukampanjassa

3

LUE LISÄÄ

Konevitsan maisemaa tutkimassa ja kuvaamassa vuonna 2017.

Pääkirjoitus

Hellekesän terveisiä

□ **Kirsti Naskali**
Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön asiamies

Kesä 2021 on ollut ennennäkemätön hellekesä, jolloin auringosta ja helteestä on saatu nauttia koko maassa Hangosta Utsjoelle ja uimavedet ovat olleet poikkeuksellisen pitkään lämpimiä. Lämmön ja aurinkoisten ilmojen kääntöpuolena on kuivuus, joka on rasittanut erityisesti maataloutta.

KÄVIN VUOSIEN TAUON jälkeen kuumana ja tuulettomana heinäkuun päivänä uimassa lapsuuteni uimarannalla. Olin jo

unohtanut, kuinka ihanaa oli kahlata loivasti syvenevää hiekkarantaa lämpimässä vedessä ja liukua pitkin työntä järvenpintaa. Tunsin palaavani lapsuuden mielentilaan, kun vanhempien ja kavereiden kanssa käytiin samalla rannalla nauttimassa kesäisistä sunnuntai-päivistä tai huuhtomassa hiet, kun heinäntyöt oli saatu tehtyä ja tulevan talven karjanrehut olivat suojassa sarraimessa.

Uskon, että samanlainen mielentila oli monella Kannaksen kotiseutumatalaisella, kun vuosikymmenten jälkeen pääsi uimaan lapsuuden kotijärvelle, -lammelle tai Karjalan mereen Laatokkaan. Siitä oli varmasti haaveiltu ja uneksittu monta kertaa. Onneksi monen kohdalla haave toteutui, kun kotiseutumatkot 1990-luvun alussa pääsivät alkamaan.

KUN VIIME VUONNA kirjoitin elokuun lehteen pääkirjoituksen, korona oli esillä, mutta saatoin silloin todeta, että sen aiheuttamia rajoituksia oli hiukan voitu keventää. Korona on edelleen läsnä keskuudessamme, ja nyt tilanne on valitettavasti sellainen, että rajoituksia on jouduttu uudestaan kiristämään. Rokotukset on onneksi saatu tänä vuonna käyntiin, viime kesänä niiden alkamisesta ei vielä ollut tietoa.

Korona on kuitenkin vaikuttanut niin, että jo toisena vuonna peräkkäin monet tutut kesätapahtumat ovat jääneet toteutumatta. Viime metreillä peruuntui myös säätiömme osallistuminen Sastamalan Vanhan kirjallisuuden päiville. Onneksi meillä on tämä lehti, jonka välityksellä voimme "tavata" toisiamme, vaikka fyysiset tapaamiset ovat nyt harvinaisia.

Kannustan lehden lukijoita lähettämään perheutisia ja juttuja erilaisista tapahtumista lehteen kuvien kera. Tiedän, että monille erilaiset facebook-ryhmät ovat tapa kertoa kuulumisiaan, mutta kaikki lehtemme lukijat eivät ole mukana sosiaalisessa mediassa. Vpl. Pyhäjärvi-lehti on erinomainen väline ja väylä kertoa kuulumisia suurlle pyhäjärveläisperheellemme.

VPL. PYHÄJÄRVI-NÄYTTELY Sastamalan seudun museon tornihuvilassa on avoinna elokuun loppuun asti. Jos et ole vielä tutustunut näyttelyyn, siellä kannattaa käydä ja ottaa mukaan ystävä tai perheenjäsen. Museo noudattaa viranomaisten koronaohjeita ja kokoontumisrajoituksia, mutta yksin, kaksin ja pienissä ryhmissä näyttelyyn on pääsyt. Museossa tapaa usein myös tuttuja, kuten sivuilla 3-4 kerrotaan.

JATKOSOTA ALKOI 80 VUOTTA sitten kesällä 1941. Kannas vallattiin takaisin melko nopeasti ja ensimmäiset siviilitkin pääsivät Pyhäjärvelle jo syyskuussa. Aloitamme lehden tässä numerossa jatkosodan ja Pyhäjärvelle paluun muistelun. Tulevissa syksyn numeroissa kerrotaan takaisinvaltauksista ja paluusta kotiin ja tutuille paikoille.

P.S. Kuunneltuani **Kristiina Korjonen-Kuusipuron** luennon muistin, muistelun ja muistamisen monista merkityksistä (ks. sivu XX) saatoin todeta, että edellä kuvailemani uimaranta lienee sydämeni maisema, tai ainakin yksi niistä, "oma paikkani", joka on tallentunut tunnemuistiini.

Vpl. Pyhäjärvi-säätiön myöntämät apurahat ja stipendit vuonna 2021

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö on vuosittain jakanut vuosittain apurahoja ja stipendejä rahastoista, joita on säätiön hallinnassa. Ilmoitus tänä vuonna haettavista apurahoista oli maaliskuun Vpl. Pyhäjärvi-lehdessä, ja säätiön hallitus käsiteli asian toukokuun lopulla.

Hakemuksia tuli tänä vuonna 36 kappaletta. Apurahan myöntämisen edellytyksenä oli aikaisempien vuosien tapaan, että hakijan sukujuuret ovat äidin tai isän puolelta Viipurin läänin Pyhäjärvellä eikä hakija ole aikaisemmin saanut apurahaa Vpl. Pyhäjärvi-Säätiöltä.

Apurahoja ja stipendejä myönnettiin 23 kappaletta viidestä eri rahastosta. Yksittäisen apurahan suuruus oli 300 € ja apurahojen yhteismäärä oli 6 900 €. Apurahat maksettiin saajille kesäkuussa.

Alla apurahojen ja stipendien saajien nimet. Sukujuuret Pyhäjärvellä on kerrottu niin kuin ne on hakemuksessa ilmoitettu.

Alkila Navarrete Annireetta opiskelee Helsingin yliopistossa valtiotieteiden maisterin tutkintoa varten. Äidin isä Veikko Kukko on syntynyt Vpl. Pyhäjärven Tiituan kylässä.

Blick Ola opiskelee Taideyliopiston Teatterikorkeakoulussa teatteritieteiden kandidaatin tutkintoa varten. Äidin isä Kalevi Lamppu oli syntynyt Vpl. Pyhäjärven Noitermaan kylässä.

Hammarén Neea opiskelee Satakunnan ammattikorkeakoulussa Porissa sairaanhoitaksi. Äidin isä Raimo Hauhia on syntynyt Vpl. Pyhäjärven Pyhäkylässä.

Hammarén Tatu opiskelee Satakunnan ammattikorkeakoulussa Porissa tradenomiksi. Äidin isä Raimo Hauhia on syntynyt Vpl. Pyhäjärven Pyhäkylässä.

Huppunen Nelli opiskelee Tampereen yliopistossa informaatiotutkimuksen maisterin tutkintoa varten. Isän isä Rauno Huppunen oli syntynyt Vpl. Pyhäjärvellä.

Kuparinen Sari opiskelee Itä-Suomen yliopistossa Kuopiossa luonnontieteiden kandidaatin tutkintoa varten. Isoisä Väinö Kuparinen oli syntynyt Vpl. Pyhäjärvellä.

Laamanen Ulrika opiskelee Helsingin yliopistossa valtiotieteiden maisterin tutkintoa varten. Isoisän

isä Torsti Laamanen oli Vpl. Pyhäjärven Porsaanmäen kylästä ja isoisän äiti Hilja Kaasalainen oli Vpl. Pyhäjärven Konnitsan kylästä.

Lahtinen Juho opiskelee Lappeenrannan-Lahden teknillisessä yliopistossa Lappeenrannassa konetekniikan diplomi-insinöörin tutkintoa varten. Isän äiti Marja Lahtinen, o.s. Inkinen on syntynyt Vpl. Pyhäjärven Pyhäkylässä.

Lammi Elias opiskelee Itä-Suomen yliopistossa Joensuussa teologian kandidaatin tutkintoa varten. Äidin vanhemmat olivat Vpl. Pyhäjärveltä, äidin isä Aarne Kinnari Montruan kylästä ja äidin äiti Elsa Musakka Salitsanrannan kylässä.

Linnainmaa Taina opiskelee Tampereen yliopistossa pohjoismaisten kielten maisteriohjelmassa. Äidin isä Heino Hämäläinen oli syntynyt Vpl. Pyhäjärven Vernitsan kylässä.

Ojala Eero opiskelee Tampereen yliopistossa sähkötekniikan diplomi-insinöörin tutkintoa varten. Äidin isoisä Tahvo Luukkanen on syntynyt Vpl. Pyhäjärven Pyhäkylässä.

Piitulainen Mira opiskelee Satakunnan ammattikorkeakoulussa Kauppien taidekoulussa kuvataiteilijaksi. Isän isä Vilho Piitulainen oli syntynyt Vpl. Pyhäjärven Tolsterin kylässä.

Pulakka Maaria opiskelee Taideyliopisto Sibelius-Akatemiassa Helsingissä musiikin kandidaatin tutkintoa varten. Isän isä Pentti Pulakka oli syntynyt Vpl. Pyhäjärven Noitermaan kylässä.

Pärssinen Emil opiskelee Aalto-yliopistossa Espoossa tekniikan kandidaatin tutkintoa varten. Isän isä Pauli Pärssinen on syntynyt Vpl. Pyhäjärven Puikkoisten kylässä.

Rummukainen Johanna opiskelee Satakunnan ammattikorkeakoulussa Porissa sairaanhoitajaksi. Äidin isä Arvo Hassi oli syntynyt Vpl. Pyhäjärven Tiituan kylässä.

Salminen Matilda opiskelee Itä-Suomen yliopistossa Joensuussa kasvatustieteiden kandidaatin tutkintoa varten. Äidin isä Antti Kinnanen oli syntynyt Vpl. Pyhäjärven Pyhäkylässä ja isän äiti Ritva Salminen (o.s. Naskali) oli syntynyt Vpl. Pyhäjärven Alakylässä.

Savolainen Heidi opiskelee Helsingin yliopistossa maatalous- ja metsätieteiden maisterin tutkintoa varten. Isän vanhemmat Tauno Savolainen ja Aili Juvonen olivat kotoisin Vpl. Pyhäjärven Enkkuan kylästä.

Silventoinen Juho opiskelee Metropolia ammattikorkeakoulussa Helsingissä muusikoksi. Isoäiti Laila Innanen (o.s. Inkinen) on syntynyt Vpl. Pyhäjärven Lohijoen kylässä.

Simola Heppu opiskeli Estonia Business Schoolissa Tallinnassa ja valmistui tänä keväänä kauppatieteiden kandidaatiksi. Äidin äiti Eila Savia (o.s. Naskali) on syntynyt Vpl. Pyhäjärven Alakylässä.

Tomperi Niklas opiskelee Turun yliopistossa oikeusnotaarin ja oikeustieteen maisterin tutkintoa varten isän isä Pentti Tomperi oli syntynyt Vpl. Pyhäjärven Jaaman kylässä.

Vapamaa Eevastiina opiskelee Turun yliopistossa oikeustieteen maisterin tutkintoa varten. Äidin isä Pekka Laulajainen oli syntynyt Vpl. Pyhäjärven Salitsanrannan kylässä.

Vatka Vilma opiskelee Itä-Suomen yliopistossa Kuopiossa lääketieteen lisensiaatin tutkintoa varten. Isän äidin vanhemmat Veikko Tenkanen ja Elsa Pitkänen olivat kotoisin Vpl. Pyhäjärven Kostermaan kylästä.

Vuorinen Oskari opiskelee Tampereen yliopistossa konetekniikan diplomi-insinöörin tutkintoa varten. Äidin isoisä Ilkka Huuhka oli kotoisin Vpl. Pyhäjärven Konnitsan kylästä.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö onnittelee apurahojen ja stipendien saajia ja toivottaa menestystä opintoihin ja elämään. Apurahojen saajien kuulumisista olisi mukava lukea Vpl. Pyhäjärvi-lehdessä. Lehteen voi lähettää tarinoita ja kuvia.

Pitäjälehti on mainio portti Pyhäjärvelle – tilaa lehti lahjaksi sukulaisellesi, joka mielellään muistelee kotipitäjänsä tai nuorelle, jolle haluat kertoa juuristaan...

Vpl. Pyhäjärvi

www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

Seuraava lehti, numero 9, ilmestyy 18. syyskuuta.

Aineisto toimitukseen viimeistään 1.9. mennessä.

facebook.com/Vpl-Pyhäjärvi-lehti

Julkaisija:
Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö sr

Päätoimittaja:
Tea Itkonen
Vaskenvalajankatu 33
06100 Porvoo
puh. 040 557 4223
toimitus@vplpyhajarvi.fi

Toimitusneuvosto:
Pertti Hakanen
Mauri Hauhia
Tuomo Hinkkanen
Tea Itkonen
Tarja Kopalainen
Kirsti Naskali
Esko Pulakka

Tilauhinta:
Vuosikerta 35 € kesto- ja vuositilaus kotimaahan tai ulkomaille tai lahjaksi irtonumero 3 €

Ilmoitushinnat:
Kuolinilmoitukset 0,70 € / ppm
Muut ilmoitukset 0,80 € / ppm
pienin ilmoitus 20 € / ppm
Ilmoitusintoihin lisätään alv 24 %

Tilaukset, jakeluhäiriöt ja osoitteenmuutokset:

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön asiamies Kirsti Naskali
Miharintie 312, 37200 Siuro
puh. 040 719 2692 tai
saatio@vplpyhajarvi.fi

Sivunvalmistus:
Artea/OI&T, Porvoo
Painopaikka:
Botnia-Print Oy, Kokkola

Toimituksella on oikeus lyhentää ja muokata lehteen lähetettyä aineistoa.

Jatkuu sivulta 1.

KUVA: M. MERIMAA

Carina Jaatinen.

Juuret identiteetin rakentajina

Kulttuurintutkijana Carina tietää, että paikoilla on tärkeä rooli ja merkitys oman identiteetin rakentumisessa.

–Yleensä lapsuuden ympäristöt korostuvat pohtiessamme itsellemme tärkeitä paikkoja.

Helsingin kantakaupunki on Carinalle yksi tärkeistä paikoista.

–Kaupunki on kokenut elämäni aikana huikkeen kulttuurin muutoksen. Rakastan Helsingin rakennettua maisemaa, kivikortteleita, ystävällistä mittakaavaa, vivahteikasta ilmettä ja nykyään niin rikasta ja moninaista kaupunkikulttuuria.

Tärkeä paikka Carinalle on luonnollisesti myös oma koti, joka tarjoaa rauhaa ja luonnonläheisyyttä.

Kolmas tärkeä paikka Carinalle on Pyhäjärvi, joka edustaa suvun juuria, mutta myös kokemusta merkityksellisistä kohtaamisista ja ihmisyyden universaalista hyväntahtoisuudesta yli kieli-, poliittika- ja kulttuurirajojen.

–Pyhäjärven ja Laatokan upea luonto, suvun kotipaikat siellä säilyneine hirsirakennuksineen sekä Konevitsan luonnoltaan lumoava ja historialtaan ja rakennusperinnöltään kiehtova saari ovat kaikki tehneet minuun lähtemättömän vaikutuksen.

Karjalaisuus vaikutti ammatinvalintaan

Carina on kasvanut karjalaisen kulttuurin piirissä. Hän on viettänyt varhaisia vuosiaan sekä lapsuuden lomien ja vapaa-aikojaan isovanhempien evakkotilalla Hämeenkyrössä.

–Mummoni Saimi Maria Tomperi o.s. Pulakka (s. 1915–2014) oli kotoisin Pyhäjärven

Tolsterniemestä. Isosisäni Jalmari Tomperi (s. 1910–1969) oli kotoisin naapurikylistä, Jaamasta, ker-
too Carina.

Karjalaisuus on ollut Carinalla lapsesta asti itsestään selvää ja läpäisevästi elämään vaikuttavaa ja näkyy hänen arvoissaan ja arvostuksissaan.

–Konkreettisesti karjalaisuus merkitsee murretta, piirakoita ja muuta ruokakulttuuria, sukulaisia, arkisia töitä, tapoja ja käytänteitä.

Hän oivalsi jo lapsena, että evakkotilan elämässä lähes kaikki oli itse tehtyä: rakennukset, työkalut, kankaat, vaatteet, ruoka-aineet ja häkeltyi siihen kätkeytyvän, tavallaan näkymättömän osaamisen määrästä ja laajuudesta. Lapsuuden kokemukset näkyvät hänen arvoissaan ja arvostuksissaan. Lapsuus on vaikuttanut myös siihen, että hän päätyi koulun jälkeen opiskelemaan ensin puusepäksi ja myöhemmin suomalais-ugrilaisesta kansatiedettä Helsingin yliopistoon.

–Karjalaisuus yhdistyy elämänsäni, muiden identiteettieni kanssa, synergiseksi elämänkokemukseksi joka aktivoituu erityisesti karjalaisessa kontekstissa. Tärkeitä tietoisia hetkiä karjalaisuuden äärellä olen kokenut sukumatkoilla Pyhäjärvelle, erityisesti silloin, kun neljäs sukupolvi eli omat lapseni ovat olleet mukana.

Vpl. Pyhäjärvi-lehti oli Carinan lapsuudessa yksi mummolassa seuratuista sanomalehdistä. Hän on kirjoittanut itsekin lehteen jokusen matkakertomuksen sekä Saimi-mummon nuoruutta käsittelevän haastattelun.

–Opiskeluaikoina tein Helsingin yliopiston proseminari-esitelmäni karjalaisten kotiseutumatoista 1990-luvun alkupuolella. Esitelmästä kirjoitettiin sekä Karjala-lehdessä että Vpl. Pyhäjärvi -lehdessä.

Uusi työ Suomen arkkitehtuurimuseossa

Carina Jaatinen on aloittanut työnsä Suomen Arkkitehtuurimuseon johtajana 15.2.2021. Museon johtamiseen kuuluu hyvin monenlaisia tehtäviä talous- ja henkilöstöhallinnosta strategiseen suunnitteluun ja johtamiseen, kansainväliseen yhteistyöhön ja toisaalta vaikkapa toimitilojen käyttöön liittyvien arkisten ongelmien ratkomiseen.

–Tällä hetkellä merkittävä ulottuvuus työssäni on myös uuteen arkkitehtuuri- ja designmuseohankkeeseen osallistuminen ja tiivis yhteistyö Designmuseon kanssa valmistauduttaessa uuden museon toteuttamiseen.

–Työ on lähtenyt käyntiin vauhdikkaasti, Carina kertoo. Koronapandemian aiheuttamat rajoitukset ja etätyö ovat tuoneet myös omia haasteita. Museo on ollut kiinni koko kevään aina kesän

Konevitsan männyillä on mittaa!

korvalle saakka. Nyt toiveena on, että ihmiset uskaltavat taas lähteä vähitellen liikkeelle ja tulla käymään museossakin.

Kuluneen kevään aikana Carinan tärkeimpiä työtehtävinä ovat olleet museon uuden asiakaslähtöisyyttä painottavan strategian viimeistely ja uuden arkkitehtuuri- ja designmuseohankkeen edistäminen yhteistyössä kumppaneittemme kanssa.

–Minulle on tärkeää, että työpaikan ilmapiiri on avoin ja että ihmiset uskaltavat ilmaista näkemyksensä ja mielipiteensä. Johtaminen on kokonaisvaltaista, jokaisella on roolinsa hyvän johtamisen toteutumisessa. Työntekijät ovat oman työnsä asiantuntijoita, ja heidän kuulemisensa ja osallistamisensa on välttämätöntä hyvän johtamisen kehittämisessä.

Arkkitehtuuri koskettaa meitä kaikkia

Suomen arkkitehtuurimuseo on valtakunnallinen vastuumuseo, jonka tehtävänä on 1900-luvun suomalaisen arkkitehtuuriperinnön tallentaminen, edistäminen ja tunnetuksi tekeminen Suomessa ja kansainvälisesti.

–Arkkitehtuuri koskettaa jokaista ihmistä, sillä se luo yhteiskunnan rakenteet ja miljööt sekä tilat, joissa elämme, opiskelemme, teemme työtä ja vietämme vapaa-aikaa. Arkkitehtuurilla on merkittävä rooli identiteettimme rakentumisessa ja suhteessamme paikkaan ja elinympäristöihimme.

Suomen arkkitehtuurimuseo haluaa avartaa ymmärrystä arkkitehtuurin merkityksistä ja edistää samalla toivoa kestävästä tulevaisuudesta.

–Ymmärrys arkkitehtuurista ja sen merkityksistä lisää rakennetun ympäristön arvostusta ja vahvistaa sitä kautta jokaisen mahdollisuuksia ja kykyä osallistua elinympäristöjemme laatua ja tulevaisuutta koskevaan keskusteluun ja kehittämiseen.

Museon visiona on tarjota merkityksellisiä kohtauksia arkkitehtuurin äärellä kaikille. Carina toivottaakin myös Vpl. Pyhäjärvi-lehden lukijat lämpimästi tervetulleeksi tutustumaan museon näyttelyihin Helsingin Kasarmikadulle, ja tutkimaan myös museon verkkosivustojä ja tarjontaa.

Karjalan kujosilla

EVAKKOPATSAS paljastetaan Lahdessa lauantaina 14.8.2021 Lahden Upseerikerhon Komentajapuistossa. Patsas on **Pekka Asikaisen** suunnittelema ja sen on valmistanut kuvanveistäjä **Reijo Huttu**. Tilaisuus on myös Lahden Karjala-seuran 80-vuotisjuhla.

KARJALA-LEHTI OY:n hallitus määräsi yhtiön hallituksen puheenjohtajan **Pertti Hakasen** hoitamaan lehtiyhtiön toimitusjohtajan tehtäviä toistaiseksi 29.6.2021 lähtien. Hakanen on toiminut hallituksessa vuodesta 2018.

AINO-LYHYTELOKUVA ker-
too kalevalaisen tarinan 700-luvun Käkisalmissa eli Korelassa. Lyhytelokuvan ohjaa **Terra Teuvjärvi** ja Karjalan Liitto on elokuvan pääyhteistyökumppani. 10 minuutin pituinen lyhytelokuva saa ensi-iltansa syyskuussa.

KARJALAN LIITTO tuotti Karjalaisista kesäjuhlista mainion kesäjuhla-videon, jossa Outi Örn vie katselijaa juhlille eri vuosikymmenten varrella ja haastattelee juhlien tekijöitä monesta aihepiiristä. Videon voi katsoa liiton kotisivulta, löydät sen helposti videotallenne listalta. Samalla löydät paljon muutakin mukavaa katseltavaa.

SAKKOLA-PÄIVÄÄ vietettiin 1.8. Lempäälässä. Kivan päivän kohteita olivat Sakkola-Museo, Lempäälän evakkopuisto ja Turkkiläsen lätti, joissa vierailtiin pienissä ryhmissä. Sakkolapäivää vietettiin museolla ensimmäisen kerran viime kesänä pandemian takia peruttujen pitäjä-juhlien sijaan. Museolla ja muissa kohteissa vieraili toista sataa henkeä. Sakkola-Säätiön tarjoamat pullakohvit nautittiin viereisen kauppamuseon piharakennuksessa.

SAKKOLA-MUSEOSSA on uusi näyttely, joka kertoo monipuolisesti karjalaisesta Eriyispataljoona Er.P.6:sta. Museon perusnäyttely on myös uudistettu. Museo on mukana Karjalan Liiton kesämatkailukampanjassa.

LÄHTEITÄ: LAHDEN KARJALASEURA, KARJALAN LIITON UUTISKIRJE, KARJALA-LEHTI, SUVANNON SEUTU

SUOMEN ARKKITEHTUURIMUSEO

Kasarmikatu 24, 00130 Helsinki

Valtakunnallinen arkkitehtuurin vastuumuseo. Perustettiin 1956 tallentamaan 1900-luvun rakennettua kulttuuriperintöä ja vastaamaan suomalaista arkkitehtuuria kohtaan nousseeseen kansainväliseen kysyntään. Toiminta painottuu vuoden 1900 jälkeiseen arkkitehtuuriin.

TULEVAT NÄYTTELYT

10.9.2021–10.4.2022 Toivoa puusta Syys- ja talvikauden päänäyttely käsittelee puuarkkitehtuuria sen herättämän toivon näkökulmasta. Monitaiteisen näyttelyn aikana ulottuu puurakentamisen varhaisista saavutuksista tulevaisuuden algoritmiseen arkkitehtuuriin.
10.9.2021–9.1.2022 Kattoristikoiden ratkojat – Keski-ikäisten

puurakenteiden jäljillä Kattoristikoiden ratkojat esittelee keski-ikäisten paanukattojen alle kätkeytyvää kattoristikoiden maailmaa ja sitä selvittävän tutkimusryhmän työtä. Näyttely käsittää tekstien ja kuvituksen ohella pienoismalleja sekä kenttätöiden arkea havainnollistavaa aineistoa ja elokuvaa.

10.9.2021–24.10.2021 Forensic Architecture: Ulkoistettu riski Ih-

misoikeusrikkomuksia arkkitehtuurin menetelmin ratkovan, kansainvälisen Forensic Architecture -tutkimusryhmän dokumentaarinen videoteos *Ulkoistettu riski: Ali Enterprises-tehdaspalo* (2018) esittää, miten tutkimusryhmä toteutti palon tutkimuksen.

29.10.2021–9.1.2022 Sami Funke: Beethovenin hevonen Näyttely kertoo rakennemuutoksesta.

Modernisoitumisen myötä osa rakennetusta ympäristöstä on jäänyt oman onnensa nojaan. Jokaisella rakennuksella on oma, usein unohtettu tarinansa. Juuri tämä on herättänyt valokuvaajan kiinnostuksen. Sami Funke suuntaa kameransa kohteisiin, jotka ovat liian tuttuja tullakseen huomatuksi. Dokumentaarisuus on tärkeä osa kuvien taiteellista ilmaisua.

Vierailijoita Sastamalan seudun museolla

KUVAT ESA MÄKINEN

Ryhmäkuva Sastamalan seudun museon pihassa. Taustalla on Suomalaisen kirjan museo Pukstaavi. Kuvassa vasemmalla Tiina Noro, Arja Kulmala, Pertti Hakanen, Kirsti Naskali, Eija Kovasin ja Emma Kurki. Heinjokelaisilta tuliaisina saatu Heinjoki-viiri ja Heinjokelainen-lehti ovat Pertillä ja Emmalla kädessään.

□ Esa Mäkinen

Heinjoki-Säätiön edustajat **Arja Kulmala**, **Eija Kovasin** ja **Tiina Noro**, kävivät 28.6.2021 tutustumassa Sastamalan seudun museoon ja täällä tehtyyn yhteistyöhön museon, Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön ja Vammalan Karjalaseuran kesken.

Sastamalasta tapaamisessa mukana olivat **Emma Kurki** Sastamalan seudun museosta, **Pertti Hakanen** ja **Kirsti Naskali** Vpl. Pyhäjärvi-Säätiöstä sekä **Esa Mäkinen** Vammalan Karjalaseurasta. Amanuessi Emma Kurki kertoi Vpl. Pyhäjärvi-kokoelman synnystä ja Sastamalassa paikallisen museon ja karjalaisen yhteisön tekemästä yhteistyöstä. Heinjoki-Säätiön puheenjohtaja Eija Kovasin kertoi puolestaan Heinjoki-Säätiön kulttuurihistoriallisesta aineistosta, sen keruusta ja hyödyntämisestä. Tapaamisen lopuksi tutustuttiin Siun ja miun -Viipurin läänin Pyhäjärvi näyttelyyn.

Vpl. Pyhäjärvi-kokoelman synty

Vpl. Pyhäjärvi-kokoelman kerääminen aloitettiin Tyrvään seudun museossa (nyk. Sastamalan seudun museo) jo 1950-luvun lopussa. Pohjana kokoelmalle olivat Pyhän-Säätiön (nyk. Pyhäjärvi-Säätiö) vuonna 1959 tekemät lahjoitukset. Aluksi Pyhäjärvi-kokoelmalla oli vanhan museon perusnäyttelyssä oma osastonsa. Seuraavina vuosikymmeninä Pyhäjärvi-kokoelmaa kartutettiin erilaisilla aineistoilla, joiden keräämisessä Pyhän-Säätiö oli aktiivisesti mukana.

2000-luvulle tultaessa museotoiminta Sastamalassa, kuten myös yleisemmin Suomessa ja maailmalla, oli tullut isojen haasteiden eteen tavaramäärän kasvamisen ja digitalisaation käyttöönoton myötä. Sastamalassa Tyrvään pappilan vanha kivinavetta, jossa museo sijaitti, oli tullut ahtaaksi ja soveltumattomaksi aineistojen pitkäaikaiseen säilyttämiseen.

Museon uudet tilat ja Vpl. Pyhäjärvi-kokoelman hallinnointi yhteistyöllä

Vuonna 2018 Sastamalan seudun museon toiminta siirrettiin uusiin tiloihin. Näyttelyitä varten kunnostettiin tilat Tornihuvilaan, joka on Sastamalan keskustassa historiallisessa kirjakorttelissa, jonka pihapiirissä on myös Suomalaisen kirjan museo Pukstaavi. Pysyvän perusnäyttelyn sijaan Tornihuvilassa on vuosittain vaihtuva päänäyttely sekä useamman kerran vuodessa vaihtuva pienoishäilytely. Museon kokoelmat ovat toisaalla Stormin vanhalla kansakoululla, jonne on kunnostettu kokoelmien pitkäaikaiseen säilytykseen soveltuvat tilat. Stormissa Vpl. Pyhäjärvi-kokoelmalla on oma huoneensa.

Sastamalan seudun museo, Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön ja Vammalan Karjalaseura ovat tehneet tiivistä yhteistyötä museon siirryttyä uusiin tiloihin.

Viime vuoden keväällä tutkija **Jussi Lahtinen** oli kolme kuukautta töissä museolla Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön apurahalla. Hänen tehtävänä oli muuton jälkeen hajallaan olevan Vpl. Pyhäjärvi-kokoelman kartoitus, luettelointi ja järjestäminen Pyhäjärvi-huoneeseen. Esinekokoelma

valokuvattiin, niihin liittyvä aineisto digitoitiin ja luettelointiin. Jussi kävi läpi myös yli 10 hyllymetriä laajan paperisen arkiston, josta muodostettiin 31 aineistonmuodostajaa (henkilö- ja yhdistysaineistoja).

Työn tuloksena Vpl. Pyhäjärvi-kokoelman aineistolle on turvaliset säilytystilat ja ne on hyvin luettelointiin. Esinekokoelmalle on Pyhäjärvi-huoneessa merkityt hylly- ja säilytyspaikat. Kokoelmaa voidaan jatkossa aiempaa helpommin ja hallitummin hyödyntää uusissa näyttelyissä ja tutkimuksissa.

Yhteistyön tuloksena on syntynyt myös nykyinen päänäyttely Siun ja miun -Viipurin läänin Pyhäjärvi näyttely sekä Vpl. Pyhäjärvi verkkoaineisto Topoteekissa (<https://sastamala.topoteekki.fi/>)

Heinjoki-Säätiön kulttuurihistoriallinen aineisto

Heinjoki sijaitsi noin 30 kilometriä Viipurin itäpuolella Karjalankannaksella. Vuonna 1939 sen asukasluku oli 3.669 ja pinta-ala 342,1 km². Heinjoen naapurikuntia olivat Antrea, Äyräpää, Muolaa, Kuolemajärvi ja Viipurin maalaiskunta. Heinjokelaiset asutettiin sotien jälkeen pääosin Läntiselle-Uudellemaalle nykyisen Lohjan, Vihdin ja Karkkilan alueille.

Heinjoki-Säätiö on perustettu vuonna 1948. Säätiön pääoman muodostivat tuolloin kotiseudulta siirtyneiden ja toimintansa lopettaneiden yhteisöjen varat. Huomattavimmat lahjoitukset saatiin Heinjoen Sähkö Oy:ltä sekä Heinjoen ja Ristseppälän Osuuskapuilta. Säätiö on monin eri tavoin vaalinut entisen kotiseudun perintöä ja historiaan liittyviä asioita.

Heinjoki-Säätiön toimistolla on myös Marttojen ja jotakin muutakin vanhaa arkistoa, joita ei ole edes yritetty siirtää museolle. Kaikki kerätty aineisto on sellaista, jonka ihmiset ovat itse halunneet luovuttaa Heinjoki-Säätiölle säilytettäväksi. Osassa aineistoa on mukana henkilötietoja, joten se ei ole kaikkien vapaassa käytössä, mutta tutkijat ovat voineet käyttää sitä valvotusti mm. erilaisissa tutkimus- ja kirjahankkeissa.

Vihdin museon nykyinen evakonäyttely valokuvataan ja videoidaan ennen sen purkamista, niin että sitä voidaan jatkossakin hyödyntää digitaalisessa muodossa. Vastaavia haasteita ja tarpeita on varmasti myös muualla Suomessa, joten Karjalan Liiton käynnissä oleva hanke Karjalaan ja karjalaiseen kulttuuriperintöön liittyvän digitaalisen verkkoarkiston perustamiseksi sekä digimuseon selvittämiseksi on tullut tarpeeseen, ja kiinnostaa sekä Heinjoki-Säätiötä että Vpl. Pyhäjärvi-Säätiötä.

Siun ja miun Viipurin läänin Pyhäjärvi näyttelyssä

Heinjokisten kanssa samaan aikaan Siun ja miun Viipurin läänin Pyhäjärvi näyttelyä olivat tulleet katsomaan myös **Timo**, **Eveliina** ja **Viivi Pärssinen** ja **Adelia Kaasalainen**. Tänä kesänä kuusi vuotta täyttävä Adelia on Viivin ja **Lari Kaasalaisen** tytär, ja hän oli ehdottomasti halunnut tulla mukaan näyttelyyn.

Adelia katseli erityisen kiinnostuneena vanhoista työtavoista tehtyä videota, jonka hänen isoisänsä **Oiva Kaasalainen** on kuvannut. Kuvaaminen tuntui kiinnostavan Adeliaa itseäänkin, sillä hän totesi videota katsellessaan "Kyllä mullakin on kotona oma kamera". Adelian vanhemmat Viivi Pärssinen ja Lari Kaasalainen ovat tavanneet kotiseutumatkan yhteydessä Vpl. Pyhäjärvellä, jossa ovat heidän molempien sukujuurensa jopa niin, että Kaasalaiset ja Pärssiset ovat asuneet toistensa naapureina. Timo kertoi vielä, että hänen isoisänsä äijä-Matti oli hakenut hevosella kättilön Oiva Kaasalaisen synnytystä varten vuonna 1943. Viivin ja Lariin kohtaamisesta on kiinnostava tarina Vpl. Pyhäjärvi-lehden numerossa 11/2013.

Eveliina, Timo ja Viivi Pärssinen sekä Viivin tytär Adelia Kaasalainen.

Harjavallan Karjalaseura vieraili näyttelyssä

KUVA KIRSTI NASKALI

□ Kirsti Naskali

Käydessäni Sastamalan seudun museossa olen usein ilokseni tavannut siellä Vpl. Pyhäjärvi-näyttelyyn tutustumassa olleita tuttuja tai tutun tuttuja.

Heinäkuun 29. päivä pistäydyin tapaamassa museon tornihuivilassa amanuenssi **Emma Kurkea** ja törmäsin näyttelykierrosta lopettelevaan Harjavallan Karjalaseuran ryhmään. Ryhmää veti tuttu mies, Harjavallan Karjalaseuran puheenjohtaja, Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallituksen edellinen puheenjohtaja ja säätiön kunniajäsen **Yrjö S. Kaasalainen**. Myös muut ryhmäläiset olivat tuttuja vuonna 2018 Harjavallassa pidettyjen Vpl. Pyhäjärvi-juhlien järjestelyjen tiimoilta.

Kysymykseen, mikä erityisesti oli jäänyt näyttelystä mieleen, **Marjatta Tenkanen** (o.s. Paavilainen) kertoi, että evakkovaiheesta kertova näyttelyn osa kosketti häntä aivan erityisesti ja herätti tunteita, sillä hän on syntynyt kesällä 1944 Savossa Suomen niemellä evakkomatalla, jolle äiti oli lähtenyt Jääskestä. Marjattalla on yhteys myös Vpl. Pyhäjärveen ja Vpl. Pyhäjärvi-lehteen, sillä hänen miehensä **Markku Tenkanen** oli pyhäjärveläinen ja Markun isä, lukuisia kirjojakin

kirjoittanut **Martti Tenkanen** toimitti vuosina 1957–1963 Vpl. Pyhäjärvi-lehteä.

Myös nuorisoseura Alakylän Pyrinnön 1970-luvulla tekemä vanhoista työtavoista kertova filmi, joka pyörii näyttelyn viimeisessä huoneessa, oli ollut kiinnostava ja viritti keskustelun vanhojen työtapojen nimityksistä. Tornihuivilan näyttelytilojen etuosaan museon lasikokoelmasta koottu lasinvalmistuksen perinteestä kertova pienoisenäyttely ”Metsälasia ja jänönkorvia” oli myös mielenkiintoinen.

Yrjö S. Kaasalainen ja Harjavallan Karjalaseuran sihteeri **Tarmo Vajavaara** kertoivat, että seura on tarttunut Karjalan Liiton matkailukampanjaan, joka kannustaa tutustumaan karjalaisiin museo-kohteisiin. Kaksi viikkoa sitten he kävivät Räisälä-museossa Säkylässä ja kahden viikon kuluttua kohteena on Kukkilintu-museo Harjavallassa. Sastamalassa he tutustuivat Vpl. Pyhäjärvi-näyttelyn lisäksi Suomalaisen kirjan museo Pukstaaviin. Tässä on tavoitetta meille itse kullekin! Karjalan Liiton kampanja on voimassa syyskuun loppuun, joten aikaa on vielä hyvin. Vpl. Pyhäjärvi-näyttely Sastamalan seudun museossa on avoinna elokuun loppuun.

Harjavallan Karjalaseuran jäsenet Hannele Rouhiainen (vas.), Tarmo Vajavaara, Jarmo Mäki, Yrjö S. Kaasalainen, Maija Penttala ja Marjatta Tenkanen vierailivat Miun ja siun - Viipurinläänin Pyhäjärvi -näyttelyssä heinäkuun lopulla. Kuva on otettu museorakennuksen pihalla.

Karjalan Liiton ansiomerkkejä Vammalan Karjalaseuran jäsenille

□ Esa Mäkinen

Vammalan Karjalaseuran perinteinen kesäillan vietto pidettiin Rudolfin Keitaalla Sastamalassa 6.8.2021. Seitsemää seuran jäsentä huomioitiin ansiomerkein.

Seuran puheenjohtaja **Esa Mäkinen** toivotti paikalla olleet tervetulleiksi tapahtumaan, jossa perinteisen ohjelman ja vapaan seurustelun lisäksi jaettiin tällä kertaa myös ansiomerkkejä seuran jäsenille.

Karjalan Liiton toiminnanjohtaja **Pertti Hakanen** ja Satakunnan piirin puheenjohtaja **Jouko Perttu** jakoivat ansiomerkit ja kiittelivät sekä seuraa että ansiomerkkien saajia karjalaisuuden hyväksi tehdystä merkittävästä työstä.

Karjalan Liiton hopeisen ansiomerkin sai **Maileena Hyyti** ja pronssiset ansiomerkit saivat **Seija Hakanen, Merja Ylitalo, Eija Vuorijärvi, Eija Puusa, Sirpa Niskanen** ja Esa Mäkinen.

Rauman kesäjuhille toivotaan talkooväkeä

Puheenvuoroissaan Karjalan Liiton toiminnanjohtaja Pertti Hakanen ja Satakunnan piirin puheenjohtaja Jouko Perttu kertoivat myös Liiton ja piirin ajan-

kohtaisista asioista. Jouko Perttu muistutti erityisesti ensi kesänä pidettävistä Karjalaisista kesäjuhlista Raumalla 17.-19.6.2022, joka on Satakunnan piirille iso ponnistus.

Talkoolaisia tarvitaan ja toivotaan Vammalan Karjalaseurasta kuten kaikista piirin seuroista ja muualtakin. Talkoolaiseksi voi ilmoittautua kesäjuhlien verkkosivulla <https://www.karjalaiset-kesajuhlat.fi/>, ja lisätietoja antaa talkoopäällikkö Antero Matikka, matikka.antero@gmail.com.

Pertti Hakanen esitteli laajasti Karjalan Liitossa tehtyä kehittämistyötä ja koronasta johtuvia sopeuttamistoimia. Kesäjuhlien konsepti on päätetty muuttaa, niin että jatkossa juhlia järjestetään vain joka toinen vuosi ja ne pidetään kaksipäiväisinä. Juhlissa säilyvät monet perinteiset osuudet kuten juhlakulkue sekä piirakka- ja kyykkäkilpailut, mutta myös uudistuksia on luvassa.

Digitaaliset tallenteet kaikkien ulottuvilla

Korona on vauhdittanut digitaalisten palveluiden käyttöönottoa ja pakottanut kokeilemaan ja toteuttamaan myös kokonaan tai osittain etänä toteutettavia tapahtumia. Näistä saadut kokemukset ovat olleet myönteisiä, joten digitaalisia palveluita tullaan varmas-

Ansiomerkkien saajat vasemmalta: Seija Hakanen, Merja Ylitalo, Eija Vuorijärvi, Eija Puusa, Sirpa Niskanen, Maileena Hyyti ja Esa Mäkinen.

ti kehittämään ja käyttämään jossain määrin myös jatkossa.

Karjalan Liiton Youtube- ja Facebook-kanavilla on runsaasti videoita, joita voi vapaasti ilman kirjautumista katsella. Ne ovat olleet yllättävän suosittuja, ja niillä

on ollut jopa useita tuhansia katselukertoja. Kaikkien yhteinen toive on kuitenkin, että koronasta ja sen aiheuttamista rajoituksista päästäisiin, niin että voitaisiin taas vapaasti kokoontua, järjestää tilaisuuksia ja tehdä myös

kotiseutumatkoja rajan taakse Karjalaan.

Seuran kesäillanvietossa oli paljon muutakin hauskaa ohjelmaa, josta voit lukea syyskuun numerossa.

KUVAT OIVA KAASALAINEN

Suruviestit

Tätimme
**Hilkka Maria
HELMINEN**

o.s. Karvonen

s. 2.6.1925 Pyhäjärvi Vpl.
k. 5.5.2021 Sastamala

*Kun pitkän elämän elää saa,
voi rauhassa nukahtaa.
Kun kaikki on valmista, tehty työ,
on edessä rauhaista yö.*

Kiittäen ja kaivaten
**Tapio ja Pirkko
Mika perheineen**

**Timo
Ville, Maikku, Kalle ja Olli
Jenni, Joonas, Janette ja Janna
muut sukulaiset ja ystävät**

Siunaus läheisten läsnä ollessa.
Lämmin kiitos osanotosta.

Kirkon Sanoma

Päivä kerrallaan

Emeritus piispa **Matti Sihvonen** on luonut alkuvuodesta 2021 Herättäjä-Yhdistyksen julkaiseman kirjan *Päivä kerrallaan, Jumalan sanan viittoja vuodenvaaralle*. Kirjan esipuheessa hän sanoo, että päivittäinen Raamatun lukeminen on vanhaa hengellistä perinnettä, jonka juuret ovat syvällä kristillisen kirkon historiassa, aina 500-luvulla.

Sihvonen kertoo myös, että suomalaisen kristillisyyteen kuului usean vuosisadan ajan postillat eli saarnakirjat, jotka sisälsivät saarnan kirkkovuoden jokaiselle sunnuntaille. Postillat antoivat hengelliset eväät yksityisiin ja yhteisiin kotihartauksiin esimerkiksi silloin, kun matka kirkkoon oli liian pitkä tai sinne ei muutoin päästy.

Raamattu kuuluu monen suomalaisen aamuhartauteen: lukukatkelma, sen lyhyt selitys ja rukous. Sihvosen uusimmassa kirjassa on Raamatun kohta vuoden jokaiselle päivälle sekä siihen liittyvä ajattelma tai selitys. Rukouksen tekijä on jättänyt avoimeksi niin, että jokainen lukija voi päiväkohtaisesti rukoilla omien, ajankohtaisten huoltensa ja ilojensa mukaisesti.

Sihvonen muistuttaa, että maallinen vaellus on elämästä päivittäin, ja että Jeesuksen opetuksen mukaisesti voimme jättää kunkin päivän ilot ja huolet Jumalan haltuun. Jeesus kiteyttää Vuorisaarnassaan: "Kullekin päivälle riittävät sen omat murheet". (Matt. 6:33).

"Olkoon päivittäinen hartauskirja valaisemassa suomalaisen kristityn tietä vaikkapa yhden päivän kerrallaan", päättää emeritus piispa esipuheensa.

Seuraavassa on hengellinen aamupala elokuun 16. päivälle, jolloin lehden elokuun numero julkaistaan:

16. PÄIVÄ ELOKUUTA

Kun minä katselen taivasta, sinun kättesi työtä, kuuta ja tähtiä, jotka olet asettanut paikoilleen – mikä on ihminen! Kuitenkin sinä häntä muistat. Mikä on ihmislapsi! Kuitenkin pidät hänestä huolen. (Ps. 8:4-5)

Elokuussa illat pimenevät. Silmä alkaa nähdä tähtiä. Valta-va linnunradan miljoonien tähtien joukko on käsittämätön. Kun pilvettömänä iltana taivaalta paistaa täysi kuu ja heijastuu tyyneen järven pintaan, se on sykähdyttävä näky. Millainen lienee ollut valmiin rukoukseen ilta tai yö. Joka tapauksessa avaruuden valtaisuus ja taivaankappaleiden loiste teki häneen suuren vaikutuksen. Niitä katsellessa hänen mieleensä heräsi kysymys: mikä minä olen? Mikä on ihminen? Vaikka Jumala on kaiken tämän käsittämättömän isäntä ja Herra, vaikka hän hallitsee kaikkea, hän muistaa minutkin. Hän pitää minusta huolen. Hänelle yksittäinen pieni ihminen on tärkeä. Jumalalle saa kertoa niin pienet kuin suuretkin asiat. Ei ole niin vaikeata tilannetta, ettei Jumala kuulisi, kun huudan hätääni. Tämä varmuus täyttää sydämen kiitollisuudella ja ihmetyksellä. Tulee levollinen ja turvallinen olo tällaisen Jumalan taivaan alla.

Muistokirjoituksia

Airi Annikki Kuusivuon muistolle

Airi 90-vuotispäivänään.

Tätimme **Airi Annikki Kuusivuon** (vuoteen 1948 Kukko) syntyi Viipurin läänin Pyhäjärvellä Riiskan kylässä 11.5.1929. Airin perheeseen kuuluivat Helmi-äidin ja Jalmari-isän lisäksi isovelji Aarre, Antti-ukki ja Katri-mummo. Vähän myöhemmin syntyivät vielä pikkuveljet Kauno ja Pertti.

Lapsuus oli onnellista aikaa kauniissa Karjalassa, Laatokan rannalla. Vaikka ukkia ja mummoakin täytyi auttaa, jäi aikaa leikkiä ja urheilla muiden lasten kanssa. Uiminen, kalastus, marjojen ja sienien poimiminen oli mieluista puuhaa sillon ja myöhemminkin sisarusten perheissä.

Kukon talossa asuivat myös Airin kummit, isän veli **Matti** ja hänen vaimonsa **Elina Kukko**, he ottivat Airin kasvatukseen, koska heillä ei ollut omia lapsia. Apu olikin tarpeen, koska Jalmari-isä kuoli jo 1934.

Sotavuodet toivat muutokset ja vastuuta

Kun talvisota syttyi, oli lähdeävä evakkoon. Kaikkien elämä meni sekaisin. Airi oli silloin 10-vuotias. Äiti lähti lotaksi sotatoimialueelle. Ukki ja mummo sekä pikkuveljet evakuoitiin Alavudelle Saarijärven kylään. Airi lähti kummien ja Aarren kanssa evakkomatkalta. Määränpäästä ei ollut aluksi tietoa. Käkisalmesta lähdettiin junalla. Matkan aikana tuli useita pysähdyksiä ja matkaajat komennettiin ulos ilmavaaran vuoksi. Pieksämäen ja Jyväskylän kautta saavuttiin Kauhavalta. Kohtelu oli hyvää ja auttavaista. Airi sai Kauhavalta päästötodistuksen kansakoulun suorittamisesta hyvin arvosanoin.

Kevättalvella 1942 lähdettiin sitten takaisin Karjalaan. Lehmätkin olivat mukana. Kotitalo oli kunnossa. Siellä pidettiin leipomoa ja leivottiin kanttiinini muun muassa sämpylöitä. Lähistöllä oli paljon sotilaita, joille leipomotuotteet maistuivat. Aina ei ollut ruoaksi muuta kuin jäätyneitä perunoita. Airikin osallistui jo silloin pikku-lottana leipomiseen ja lehmien kuljetukseen.

Ei kulunut kauaakaan, kun sota leimahti jälleen valloilleen. Viuhollinen aloitti rajun hyökkäyksen. Oli lähdeävä toisen kerran evakkoon juhannusviikolla 1944. Airi oli silloin 15-vuotias. Nyt lähdevä jalkaisin lehmien kanssa. Kesti monta päivää ennen kuin

saavuttiin Muurameen ja siellä Hautalan taloon. Isoon tupaan rakennettiin koppeja väliaikaisiksi asunnoiksi evakoille. Hautalan mäellä vierähti viisi vuotta. Ympäristö oli kaunis ja kohtelu oli hyvää ja auttavaista. Airille ja kummeille osoitettiin maapaikka Rannankylän risteyksessä Pyypälän kylässä. Sinne rakennettiin rintamamiestalo ja navetta. Mattisetä oli kalastaja ja toi särvintä pöytäan. Elinalla oli lehmä ja kanoja. Juuri kun oli päästy elämisen alkuun omalla tilalla, Mattisetä kuoli. Airi jäi Elinan kanssa selviämään elämässä eteenpäin.

(Lähde; Sotien1939-1945 Muurame. Airi Kuusivuon haastattelu kotona 22.5.2014)

Muuramesta tuli uusi kotipaikka

Sodan loputtua Airin suku jakautui eri paikkakunnille. Antti-Ukki muutti Jämijärvelle, Katri-mummo oli kuollut jo aikaisemmin jatkosodan aikana 1943 Pyhäjärvellä.

Helmi-äiti ja veljet muuttivat Tyrvälle, ja Vammalaan.

Välimatka sukulaisiin oli pitkä ja ikävä kova, niin Helmin tyttäen kuin Airin äitiään ja veljiään. Pidettiinkin kirjeitse yhteyttä ja kyläiltiin kesäisin. Helmi-mummo otti minutkin kerran mukansa Muurameen tätä katsomaan. Olin silloin vasta viisivuotias. Oli jännittävää matkustaa junalla niin pitkä matka. Elinan ja Airin luona oli niin erilaista kuin kotona. Iloista haastamista ja nauromista karjalanmurteella. Myöhemmin yhteydenpito on tullut aina helpommaksi.

Kun Muurameen 60-luvulla rakennettiin iso Autotalo nelostien varteen, täti keksi kysyä baarin emännältä veljen työlle kesätyötä. Talolla pysähtyi usein saksalaisia linja-autoja. Kun olin lukiossa opiskellut saksaa, sain töitä koko kesäksi. Airi otti minut asumaan ullakkohuoneeseen ja antoi pyörän lainaksi. Sinä kesänä opin karjalanpiirakoiden teon. Karjalanmurrekin tuli tutuksi. Opin mitä tarkoittavat sanat sulana, kakkara, saju ja pulikka. Elina kertoi, millaista oli käydä Valamon luostarissa töissä. Sinä kesänä sain kipinän karjalaisuudesta.

Omien käsien taidolla liikkeenharjoittajaksi

Airi oli itsenäinen ja yritteliäs. Hän lähti Jyväskylään hyvän ompelijan oppiin. Siitä aukeni mahdollisuus päästä työhön ateljeehen. Siellä oli mahdollisuus harjoitella kaavojen tekoa. Airin ja hänen ompelijaystävänsä Tanjan yhdessä perustamassa Muoti-Asussa olikin sillä taidolla käyttöä. Yrittäjäyys sopi Airille hyvin, sillä hän oli iloinen ja auttavainen. Nimi vaihtui myöhemmin Seijan-Asuksi, kun Airi jatkoi toisen ompelijaystävänsä Seijan kanssa liikkeen luotsaamista. Silloin käytiin yhdessä muotimessuilla Helsingissä hakemassa uusia ideoita oman liikkeen valikoimaan. Oli mukava tehdä niitä matkoja yhdessä.

Airi toimi liikkeenharjoittajana niin kauan kunnes jäi eläkkeelle.

Antaumuksellista harrastustoimintaa

Airi liittyi 1950 Muuramen Marttayhdistykseen ja toimi siellä aktiivisesti melkein loppuun asti. Hän leipoi mielellään kahvipöytäan karjalanpiirakoita. Pikkukokki-kerhossakin hän opetti niiden tekoa lapsille. Siten piirakante-kotaitoa siirrettiin seuraaville sukupolville.

Airilla on Marttaliiton hopeinen ansiomerkki ja kunniajäsenyys. Hän oli esimerkinä kaikille, iloinen ja elämänmyönteinen.

Airi liittyi myös Muuramen sotaveteraaneihin jo nuorena ja toimi siellä aktiivisesti melkein loppuun asti. Airille myönnettiin kultainen ansiomerkki tunnustuksena ja kiitoksena arvokkaasta toiminnasta sotaveteraanien hyväksi. Airille on myönnetty myös rintamapalvelutunnus (Tammenlehvä).

Airi osallistui aktiivisesti seurakunnan toimintaan. Samalla hän sai itselleen juttuseuraa ja iloa vanhuudenpäiviinsä. Seurakunta palkitsi Airin hopeisella ansiomerkillä.

Tasavallan presidentti antoi vuonna 2016 Liikkeenharjoittaja Airi Annikki Kuusivuolle Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan I. luokan mitalin.

Suku oli Airille rakkain

Airi piti yhteyttä sukuunsa monin eri tavoin, vieraanvaraisuudella, kyläilyillä ja puheluilla. Lapsuuden kotipaikka Riiskassa oli mieluinen retkikohde kesästä toiseen. Niillä matkoilla oli mukava haastella sukulaisten ja vanhojen tuttujen kanssa. Osallistumalla Kukkojen sukukokouksiin ja Pyhäjärvi-juhliin sekä lukemalla Vpl. Pyhäjärvi -lehteä Airi piti yhteyttä karjalaisiin sukujuuriinsa.

Airi hoiti hyvin Elina "kummikka" loppuun asti.

Välillä Airi teki useita ulkomaanmatkoja sekä kylpylä- ja kuntoutusmatkoja. Hän eli pitkän ja aktiivisen elämän, koska kunto oli hyvä. Nuorena olivat voimistelua ja tanhua hänelle mieluisia. Myöhemmin päivittäinen lenkkeily piti mielen virkeänä ja kunnan hyvänä. Kerrostaloasuntoa vastapäätä oli mahdollista käydä kuntosalilla saunassa ja uimassa. 90-vuotiaanakin Airille oli vielä rannetkeily, jolla pääsi kuntoilemaan.

Airilla oli hyviä ystäviä, joiden kanssa jakaa ilot ja surut. Kun hänen voimansa vähenivät, läheiset ystävät ja kummilapset auttelivat Airia raskaimmissa töissä ja toimittivat asioita. Siivooja ja jalkahoitaja kävivät säännöllisesti veteraaniapuna. Myöhemmin vielä kotihoitoa lisättiin. Muuramessa asuvan kummitytön perhe järjesti Airille viimeisen joulujuhlan kotona. Pian sen jälkeen oli palattava takaisin sairaalaan.

Airi oli kiitollinen kaikesta avusta ja sanoi, että hänellä on ollut aina hyviä ihmisiä ympärillään.

Toivo Hinkkanen muistoissamme

Toivo Hinkkasen uurnan saattoväki kansallispuvuissa 18.7.2021

Toivo Hinkkanen syntyi 1927 Vpl Pyhäjärven Larjavassa **Hilja** ja **Matti Hinkkasen** esikoisena. Kahden evakkoon lähdön jälkeen Toivo perheineen saapui Alavuden, Pylkönmäen ja Alajärven kautta Kiikan Vehkakorpeen, jossa hän hoiteli kotitilaa vaimonsa Ainin kanssa eläkepäiviinsä asti.

Toivo oli innokas osallistumaan yhteiskunnallisiin harrastuksiin, oli merkittävä tekijä monissa seuroissa osallistuvana jäsenenä sekä puheenjohtajana. Karjalaisuus oli Toivolle erittäin tärkeä ja sydäntä lähellä oleva asia. Hinkkasten sukuseuran perustajajäsen ja ensimmäinen puheenjohtaja.

Pyhän säätiössä (myöh. Vpl Pyhäjärvi-Säätiö) Toivo toimi yli 20 vuotta, aluksi hallituksessa varajäsenenä, sitten varsinaisena jäsenenä ja myöhemmin hallituksen varapuheenjohtajana.

Säätiöaikana Toivo teki mittavan työn hoitaessaan Pyhäjärven kirkon alttaritaulun kunnostamisen, joka oli jo useita vuosia ollut huonokuntoisena Tyrvään seudun museon varastohuoneessa. Säätiöstä saatujen varojen turvin Toivo järjesti taululle uuden kehyksen ja kehyksen kultausten sekä taululle puolalaisen restauroijan.

Hän oli myös valitsemassa, kirkkohallituksen luvalla, kirkkoa mihin konservoitu taulu laitetaisiin. Asiaa ohjeistettiin, että arvokkaan ja "pyhäjärvoisille" rakkaan alttaritaulun paras paikka on paloturvallisessa tiili- tai kivikirkossa, ja sijoituspaikaksi hyväksyttiin Huittisten kivikirkon länsisakaran pohjoisseinä.

Toivo oli muutamia kertoja Pyhäjärvelle suuntautuvien kotiseutumatkojen matkanjohtaja. Hän järjesti mukana olleille matkalaisille tulkin siksi, että kaikki ymmärsivät mitä puhuttiin, kun paikallisia asukkaita tavattiin ja haastateltiin. Näiltä matkoilta kertyi valtavasti valokuvia, joita matkoilla mukana olleet katselevat aina matkojen jälkeen jonkun kotona. Valokuvia kertyi niin runsaasti, siitä heräsi ajatus valokuvanäyttelyn järjestämisestä. Silloin perustettiin Viipurin läänin Pyhäkylän koulupiiri (myöh. Vpl Pyhäkylä-Seura) ja Toivo puheenjohtajaksi ja päätettiin kyseellä ihmisiltä vanhoja valokuvia Pyhäjärveltä näyttelyä varten. Kysely sai hyvän vastaanoton, kuvia kertyi tallennettavaksi yli tuhat kappaletta. Niiden taltiointiin, järjestelyyn ja palautukseen Toivolta kului paljon aikaa.

Valokuvanäyttely *Pyhäjärvi ennen ja nyt* pidettiin Tyrvään seudun museossa vuosina 2001, 2002 ja 2003. Samalla tallennettiin kävijöiltä saatuja paikka- ja henkilötieoja. Näyttelyiden päätyttyä museolta tuli ehdotus: "Tehkää kirja, kun teillä on noin paljon valokuvia".

Pyhäkylän koulupiirin kokouksessa otettiin asia esille ja niin valittiin kirjantekoa varten kymmenhenkinen toimikunta ja Toivo Hinkkanen vetäjäksi. Monien epäilevien kannanottojen jälkeen toimikunta aloitti kirjan valmistelu työt. Toivo opetteli tietokoneen käyttöä, kuvien tallentamista, joka oli suuri operaatio, kun monet kuvien antajat halusivat itse nähdä

mitä kuville tapahtuu kuvien tuhoutumisen pelossa. Kirjan valmistumisen edetessä piti miettiä painopaikka sekä rahoitusta kirjan painokuntoon saattamiseksi ja painatusta. Hän esitti ennakkomyyntiä ja niin tehtiin sekä lisäksi saatiin joitain lahjoituksia.

Kirja suunniteltiin valmistuvan Pyhäkylä koulun 130-vuotisjuhliin 2007. Useita toimikunnan kokouksia pidettiin, edes sairaalavuode ei pidätellyt tarmokasta ja määrätietoista vetäjää. Kirja sai nimekseen *Kaunistu Vpl Pyhäjärveä*, josta valmistui kaksi osaa. Toivo kirjoitti osan kaksi. Kirjapari sai kunniamaininnan Karjalan Liiton Vuoden karjalainen kylä -kilpailussa vuonna 2008. Tästä Toivo ja toimikunta olivat todella ylpeitä.

Toivo oli ollut Vpl Pyhäkylä-Seuran puheenjohtajana useita vuosia, kun hän ilmoitti jäävänsä pois ja halusi viettää laatu-aikaa kotona vaimonsa Ainin kanssa, mutta vielä ilmestyi yksi kirja *Elämää edestakaisin* perustuen Ihalaisen suvun kirjeisiin, jotka hän laitoi kirjan teon jälkeen aikajärjestykseen ja museokuntoon sekä toimitti Sastamalan seudun museon mahdollisten tutkijoiden luettavaksi.

Toivo kävi aina Vpl Pyhäkylä-Seuran kokouksissa ja hänet kutsuttiin seuran kunniapuheenjohtajaksi vuonna 2013.

Toivon evakkomatka päättyi 5.3.2021.

Vpl Pyhäkylä-Seura

>>>

Valoisa muisto kantaa

Airin pitkä elämänsäkaari tuli päätöksensä 13.3.2021 Muuramen terveyskeskuksen saattohoidossa. Hänet siunattiin 27.3.2021 Muuramen Siunauskappelissa läheisten ja ystävien läsnä ollessa. Muuramen Martat ja Muuramen sotaveteraanit kunnioittivat pitkäaikaista jäsentään kukin ja havuseppelein.

Muistotilaisuudessa kuunneltiin laulu *Laatokan muistoja*,

jonka sanat on kirjoittanut Airin äiti **Helmi Kuusivuori**.

Airin toivomuksesta hänen uurnansa laskettiin 29.5.2021 Tyrvään kirkon uurnalehtoon ja hänen nimilautansa tammellehväällä kiinnitettiin tiiliseinälle veljien viereen.

Vaikka rakas Airi-täti on nyt poissa, hänen valoisa muistonsa säilyy. Hänen luottavainen, selkeä ja iloinen elämänsänsä jättivät pysyvän jäljen hänen ystäviinsä ja läheisiinsä. Hän on

kuitenkin edelleen matkallamme mukana kauniiden ja onnellisten muistojen kautta. Tästä eteenkin päin meidän elämäämme valaisevat Airin osoittama rakkaus ja huolenpito.

Airi-tätiä lämmöllä ja kiitollisuudella muistaen

Veljen tytär,
Anitta Jokinen
o.s. Kuusivuori

Onnittelut!

96

Jouko Pakarinen täyttää 96 vuotta 3.9.2021 Sastamallassa. Hän on syntynyt Keljan kylässä Vpl. Pyhäjärvellä. Jorma Pakarinen perheineen onnittelee.

85

Seija Pärssinen o.s. Eronen täytti 85 vuotta 29.07.2021. Hollolassa Tässä hän on perhepiirissä pidettyjen juhlien kukkien kanssa. Seijalla ja Anterolla on kolme lasta, seitsemän lastenlasta ja kolme lastenlastenlasta.

Julkaisemme

muisto- ja merkkipäiväkirjoituksia sekä lyhyet suruviestit maksutta.
Kuolinilmoitukset
0,70 €/pmm +alv 24 %
Aineistot lähetetään toimituksen osoitteella.

KUVAT MIRA PIITULAINEN

Anni, Maria ja Riitta -tädin valokuva jäljennettynä grafikan muotoon.

Hyvä tehes ei pie pelätä

□ Mira Piitulainen

He olivat sukuni voimakkaita naisia, persoonallisia ja ainutlaatuisia, rintama jonka voisin tiukan paikan tullen kuvitella selkäni taakse seisomaan.

Mustavalkoisessa valokuvassa kolme naista tuijottaa kameraa tiiviisti. Suupielissä on iän painoa, mutta silmäkulmissa välkehtii auringon aateloima hymy.

Polvien yli laskeutuvien leninlien helmalinja on kuin veitsellä leikattu. Naiset seisovat jalat

tukevasti terraan maadoitettuna, lantiot eteenpäin työnnettynä, vilpittöminä ja aitoina. Kädet lepäävät luontevasti aloillaan, tähän kuvaan ei olla asetettu hienostelevaan tai kainostelevaan. He ovat isoisotätini Anni, Maria ja Riitta Viipurin läänin

Isovanhempani Vilho ja Ester. Vilho on kotoisin Pyhäjärven Tolsterniemestä, Ester Alavuden Sapsalammilta.

Pyhäjärveltä. Sisärukkaset on kuvattu päivänä, jolloin Mar-tät' vietti syntymäpäiväänsä.

Tätien tiukasti maailmaa ja minua tarkastelevan katseen alla kiinnostus omaa historiaani kohtaan koki kasvupyrähdys.

Alun perin kuvan löytyminen herätti monenlaisia tunteja. Tätien jäykkä muotokieli hymyilytti, mutta otosta tovin tarkasteluani tajusin kuvan edustavan jotain muutakin. He olivat sukuni voimakkaita naisia, persoonallisia ja ainutlaatuisia, rintama jonka voisin tiukan paikan tullen kuvitella selkäni taakse seisomaan.

Tuli vaikutelma siitä, että siinä he seisovat monellakin tapaa omilla jaloillaan, pelottomina ja itseään arvostaen, takanaan edelliset polvet ja kirjava kokemusten kavalkadi. En ehtinyt tapaamaan heistä ketään, mutta kuvaa katsellessani tuntuu kodikkaalta ja turvalliselta, ikään kuin jollain tapaa istuisin näiden helmojen suojissa itsekkin.

Sittemmin versioin valokuvaa osana taidepintojani ja tädit ilmestyivät litografian sarjaan. Litografia on grafiikan muoto, jossa valokuva jäljennetään ensin jyrkälle kalkkikivelle ja siitä useiden vaiheiden jälkeen paperin pintaan. Ajattelin viipyilevän tekniikan sopivan tädeille oikein hyvin ja samalla oli aikaa hieman tutustua. Tuijotimme toisiamme useita päiviä silmästä silmään ja tätien tiukasti maailmaa ja minua tarkastelevan katseen alla kiinnostus omaa historiaani kohtaan koki kasvupyrähdys.

Nykyiset ja tulevat sukupolvet omaavat paitsi henkilökohtaisia ulottuvuuksia, ovat tavallaan myös juuriensa summa.

Juureni risteilevät Karjalan, Pohjanmaan, Satakunnan ja Hämeen välillä. Näistä aineksista muodostuu ainutlaatuinen verkosto iloisuutta, topakkuutta, avoimuutta, kärkkäyttä ja hiljaisuudenkaipua. Edesmenneet isovanhempani Vilho ja Esteri Piitulainen (o.s. Rantamäki) tapasivat Alavudella isoisäni ollessa ensimmäisellä evakkomatallaan.

Pyhäjärvelle isäni vanhemmat palasivat yhdessä. Jopa Etelä-Pohjanmaalta lähtöisin oleva isoäitini totesikin myöhemmin tuntevansa suurta yhteyttä Karjalan heimoon. Kun Karjalasta sitten oli lähdetty viimeisen kerran, päätyivät isovanhempani monen vaiheen jälkeen Hämeenkyröön, kuten monet pyhäjärveläiset. Kuin kohtalon kuljettamana muutin tänne itsekin muutama vuosi sitten ja näiltä seuduilta käsin on ollut luontevaa tarkastella omaa historiaansa.

Karjalaisuus on kai aina ollut niin oleellinen osa elämääni, etten ole osannut kiinnittää siihen erityistä huomiota. Mitä enemmän ikää kertyy, sitä useammin huomaan ajatusteni kuitenkin lipuvan Karjalan suuntaan, ikään kuin suhde omiin juuriin janoaisi syventämistä. Erilaisia ihmisiä kohdatessani Pyhäjärvi ja pyhäjärveläisyys nousevat mieleeni.

Totesin esivanhempieni taipaleen olevan niin arvokas ja merkityksellinen, ettei sitä saisi päästää haalistumaan.

Miten erityinen luonteenlaatu sieltä saapuneilla sukulaisillani onkaan ollut. Haastavina näyttäytyvistä kokemuksistaan huolimatta, he eivät ole kantaneet mukanaan katkeruutta tai kaunaa. Heidät on tunnettu anteliaana ja sydämellisinä, sekä uupumattoman ahkerina. He ovat tarvittaessa olleet kiivaita ja suoraa, mutta suhtautuneet elämään aina maanläheisen välittömästi ja huumorintajuisesti. He ovat joutuneet luopumaan paljosta, mutta silti pysyneet toiveikkaina ja eläneet iloisesti tulevaisuuteen uskoen. Tuntuu kuin pyhäjärveläinen sananparsi: *Hyvää tehes ei pie pelätä* olisi muodostanut jonkinlaisen peruskallion heidän valinnoilleen ja elämänfilosofialleen. Näiden ihmisten taipumaton lempeys kantaa pitkälle ja saa nöyränä toivomaan, kunpa olisin saanut verenperintönä edes ripauksen näitä piirteitä.

Ajattelen että nykyiset ja tulevat sukupolvet omaavat paitsi henkilökohtaisia ulottuvuuksia, mutta ovat tavallaan myös juuriensa summa. Koska jokainen meistä kuljettaa historiaansa pieninä paloina pitkälle tulevaisuuteen, voi toisinaan olla tärkeää ja koskettavaakin tietää, mistä on tulossa. Kunnioituksesta ja rakkaudesta edeltäviä polvia kohtaan, totesin esivanhempieni taipaleen olevan niin arvokas ja merkityksellinen, ettei sitä saisi päästää haalistumaan. Minulla ei ollut aikaisempaa kokemusta sukututkimuksen teosta, enkä ollut missään määrin tietokirjailija. Tarttuminen innostavaa projektiin tuntui kunnianhimoiselta ja jännittävältäkin, mutta tuohon vanhaan sananlaskuun turvaten ajattelin, ettei mitään menetettävää ole.

Kuinka esitellä oleville ja tuleville jotain mennyttä, joka ei kuitenkaan koskaan kokonaan katoa?

Taustani on graafisen suunnittelun ja kuvitustaiteen kentällä ja siksi oli luontevaa lähteä työstämään isovanhempien tarinaa julkaisun muotoon. Etsin pitkään sopivaa tulokulmaa ja pohdin kuinka rajata tarinaa, joka on yhteydessä - ei vähempää kuin kokonaiseen maailmaan. Kuinka esitellä oleville ja tuleville jotain mennyttä, joka ei kuitenkaan koskaan kokonaan katoa? Lopulta päädyin siihen, että muodostaisin jonkinlaisen kokonaisuuden isovanhempieni taipaleesta, siihen kun oleellisesti liittyy monia muitakin, ne täditkin. Tuntui tärkeältä päästä tutkimaan aihetta myös karjalaisuuden osalta ja karjalainen identiteetti onkin yksi projektin teemoista.

Alun perin aineistoni käsitti muutaman albumillisen valokuvia, isoäitini päiväkirjat, omat ja lähisuvun muistot ja tarinat. Sittemmin hankkeeni on ottanut uusia muotoja ja aineistokin on laajentunut. Isoäitini on ollut tuottelias kirjoittaja ja vaikei hän ole syntyperältään Karjalasta,

Juuristaan ylpeä aloitteleva sukututkija Mira Piitulainen sylissänsä vanhoja valokuva-albumeita.

kuvailevat merkinnät herkkävai-
toisesti kuitenkin Karjalasta saa-
puneen perheen elämää. On ollut
koskettavaa saada kahlata läpi
monia muistoja. Ne ovat iloisia ja
kepeitä, mutta myös hankalia ja
kivuliaita. Kaiken aikaa taustalla
on voimistunut ajatus siitä, että
nämäkin tarinat kuuluvat niitä
kunnioittaen kaikille asianomai-
sille. Isoin haaste liittyikin siihen,
kuinka rajata ehjä kokonaisuus,
sillä runsaasta aineistosta riittäisi
niin moneen.

Uskon visuaalisuuden voimaan
ja alusta asti olikin selvää, että
tekstin ohella myös kuvitusten
rooli teoksessa tulisi olemaan
merkittävä. Samaan aikaan Sata-
kunnan ammattikorkeakoulussa
kuvataiteen koulutusohjelman
opinnäytetyöni haki aiheitaan.
Palaset etsiytyivät paikoilleen
päätyessäni siihen, että osa jul-
kaisun visuaalisuudesta toteutui-
si kuvitustaiteen keinoin, erilaisia
grafiikan menetelmiä hyödyn-
täen. Voisi siis luonnehtia, että
teen eräänlaista sukututkimusta
kirjoittaen ja kuvallisia keinoja
hyödyntäen, pyrkimyksenä pitää
tarinat hyvässä tallessa.

**Olen tullut kutsu-
tuksi pyhäjärve-
läistäustaisiin kah-
vipöytiin, joihin minut on
temmattu ovelta vieraan-
varaisesti, kuin olisin
läheinen verisukulainen.**

Kaikki sukulaiset, joita olen hank-
keeni tiimoita osannut kontaktoi-
da, ovat suhtautuneet vilpittömän
iloisesti ja auttavaisesti projekti-
ni. Olen saanut käydä sielukasta
kirjeenvaihtoa aitoa sukulaisuutta
tuntien. Olen vastaanottanut tie-
donmurusia, valokuvia, muistoja,
videoituja haastatteluja ja muita
aarteita, jotka täydentävät tarinaa
ja tuovat siihen uusia ulottuvuuksia.

Olen tullut kutsutuksi pyhä-
järveläistäustaisiin kahvipöytiin,
joihin minut on temmattu ovelta
vieraanvaraisesti, kuin olisin lä-
heinen verisukulainen. Henkilöt
joiden kanssa yhteydenpito on
ollut harvaa, ovat luottavaisesti
tarjonneet omia arkistojaan käyt-
tööni. Olen saanut kovin paljon jo-
nyt.

Toukokuun lopulla tätini järven
toiselta puolelta ilmoitti löytä-
neensä kassillisen vanhoja albu-
meja. En malttanut jäädä odotte-
lemaan, vaan pyöräilin oitis niitä
tutkimaan. Illan jo ollessa käsillä
tädin mies kysyi, eikö juotaisi vie-
lä kahvit. Tovin siinä kainostelin,
että kellokin on jo aika paljon,
mutta tädin mies lohdutti, että
kesäyö on valoisa yö. Kun Valme-
tin heilurikello oli kumahtanut jo
monta kertaa, olimme tätini kans-
sa päässeet hädin tuskin alkuun.
Niin se on aina. Keskustelumme
polveilevat ja vaihdamme aihe-
heesta toiseen nopeasti. Puhum-
me hyväntahtoisesti toistemme
päälle ja korotamme ääntämme
innostuneina. Katselemme mus-
tavalkoisia muotokuvia, tunte-
mattomia nuoria leikkokukkia
kaulassaan, leninkejä, silkkisol-
mukkeita ja otsalle taipuvia ki-
haroita. Rantatöyräitä, vankkoja
työhevosiä, avonaisia arkkuja,
juoksuhautoja, viehkeää käden-
heilautusta osuuskaupan ikku-
nasta. Ne ovat vanhalla tekniikalla
tuotettuja otoksia omista juurista.
Ohimeneviä hetkiä, jotka muo-
dostavat kokonaisen aikakau-
den. Näistäkin aineksista yritän
parhaani mukaan koota yhden
omaäänisen version isovanhem-
pieni taiteesta. Työtä on vielä
paljon, mutta aihe on koukutta-
va ja avustajien tiimi ympärilläni
suorastaan häkellyttävän hyvä.
Kiitollisena kerrottakoon, että
myös Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö tukee
hankettani. Ensi vuoden puolella
pääsen toivottavasti esittelemään
mitä olenkaan saanut aikaiseksi.

Kirjoituspöytä Taubilasta

□ Kirsti Naskali

Silloin tällöin jonkun leh-
tjutun yhteydessä tupsah-
tavat eteen sanat "Viipurin
läänin Pyhäjärvi". Silloin
aina mielessä läikähtää
lämpimästi ja mielenkiinto
herää. Tällä kertaa näin
kävi, kun selasin Antiikki &
design -lehden kesäkuu-
sa ilmestynyttä numeroa
(6/2021).

Lehdessä oli juttu Kakskerrasa-
Turun lähellä sijaitsevasta
Brinkhallin kartanosta ja ennen
kaikkea sen sisustuksesta. Brink-
hall on historiallinen kartano,
jonka viimeiset yksityishenki-
lömistajat myivät Turun kau-
pungille vuonna 1967. Nykyisin
kartanon omistaa Suomen Kult-
tuuriperinnön Säätiö, joka osti
kartanon vuonna 2001 Turun
kaupungilta. Säätiö osti karta-
non ja aloitti sen perusteellisen
kunnostuksen Ritarihuoneelta
**Anna ja Signe von Bondsdorf-
fin** rahastolta saamansa lahjoit-
uksen turvin.

Säätiö on saanut viime vuo-
sien aikana lahjoituksena myös
kaksi merkittävää esinekokoel-
maa, jotka on sijoitettu Brink-
hallin kartanoon. Toinen on
tamperelaisen **Markku Joke-
lan** keräämä empire-esineiden
kokoelma ja toinen turkulaisen
Valto Kokkalan keräämä koko-
elma. Kokoelmat sisältävät huo-
nekaluja, kelloja, kattokruunuja,
hopeaesineitä, lasia, posliinia
ym.

Valto Kokkalan, jonka van-
hemmista kerrotaan lehdessä,
että he olivat evakkoja Koivistol-
ta, kokoelmasta nostettiin
lehtikirjoituksessa esiin eri-
tyisesti upea kirjoituslipasto
1800-luvulta. Lehdessä kerro-
taan, että lipasto "on kuulunut
*Venäjän viimeiselle hoviministe-
rille, kreivi Andreas Woldemar
Frederickszille (1838-1927)* ja
se on peräisin Viipurin läänin
Pyhäjärven Taubilin hovista".

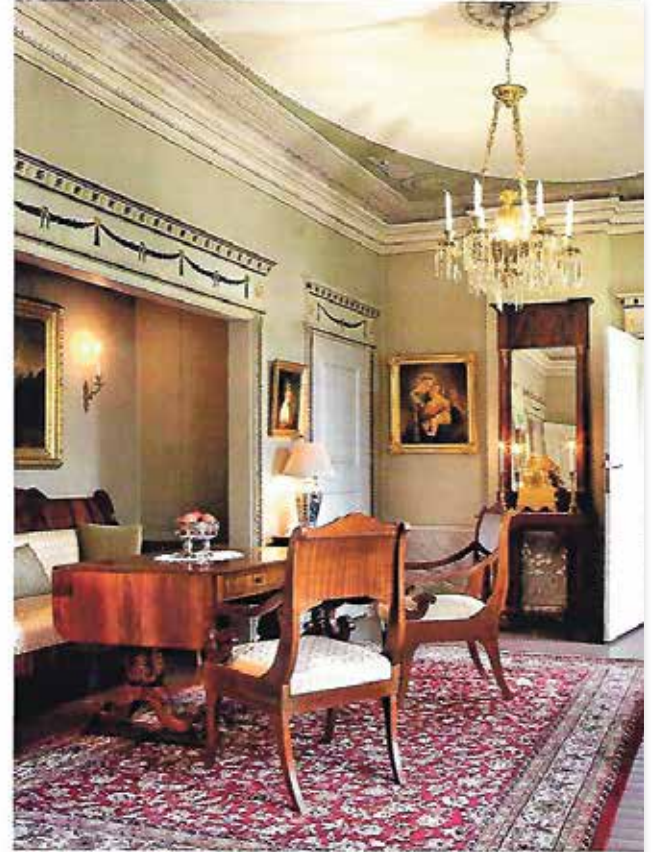
Lipaston kerrotaan kätkevän
sisäänsä monimutkaisen kiehtovan
salalokerojärjestelmän.
Valitettavasti lehdessä ei ole ku-
vaa lipastosta, vaikka kartanon
sisustuksesta on muuten runsaasti
kuvia.

Brinkhallin kartanossa on
vuosina 1998-2002 filmattu *Hovi-
vimäki* -tv-sarjaa, joten se saat-
taa sen vuoksi olla monelle tutun
tuntuinen. Kartano on kesäisin
avoinna yleisölle ja siellä järjes-
tetään opastettuja kierroksia.
(lisätietoja: www.brinkhall.fi)

*) Adolf Andreas Woldemar (Wladi-
mir) Fredericksz oli Taubilin vie-
meinen lahjoitusmaaisäntä, joka
lahjoitusmaiden lunastuksen yhtey-
dessä pidätti itselleen Taubilin
kantatilan. Hän myi kartanon
vuonna 1918 tehtailija **Karl Faze-
rille**, ja kartano pysyi Fazerin su-
vun omistuksessa Karjalan luovu-
tukseen asti.

Brinkhallin kartano.

KUVA: LEHTILEIKE/ ANTIIKKI & DESIGN-LEHTI NUMERO 6/2021

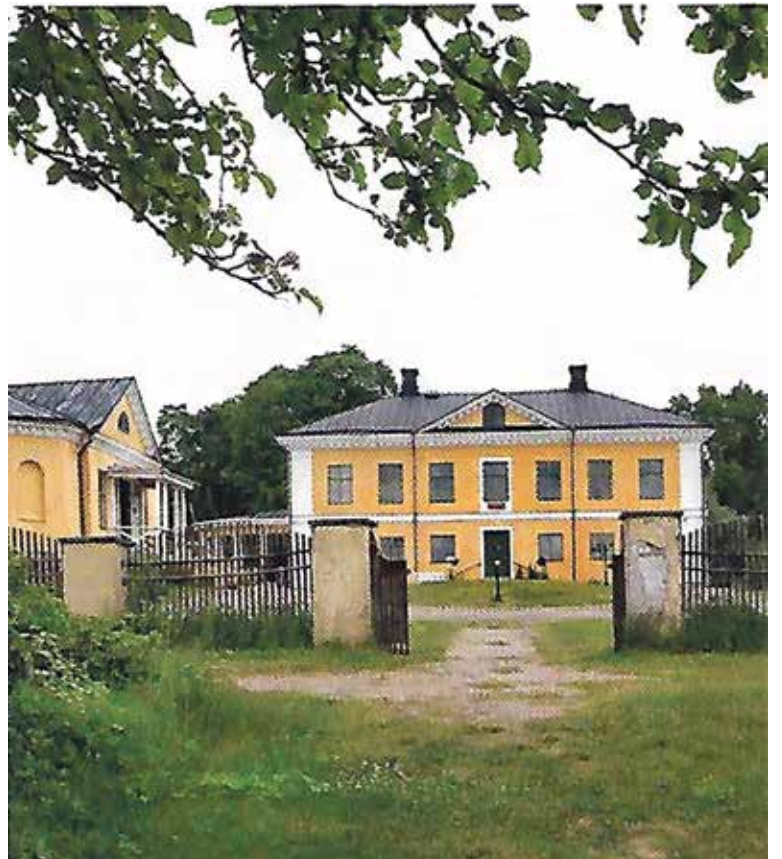

ALKOVILLINEN huone lienee alkujan förmaaki. Empire-
huonekalut ovat Jokelan, taulut ja kattokruunu Kokkalan
kokoelmasta. Kattomaalaus ja ovikehykset ovat alkuperäiset.

VALTO KOKKALA
(1935-2018) jätti
omaisuutensa ja
kokoelmansa Suomen
kulttuuriperinnön
säätiölle Brinkhalliin.
Hän teki pitkän uran
Turussa Helsingin
Osakepankissa.

KUVA: ANTIIKKI JA DESIGN -LEHTI/ERJA LEMPINEN

Muistin maisemat – näkökulmia Karjalan muisteluun ja karjalaiseen identiteettiin

Kristiina Korjonen-Kuusipuron kiinnostava luento on kaikille kuunneltavissa Karjalan Liiton facebookissa, myös ilman facebook-jäsenyyttä.

□ Kirsti Naskali

Lauantaina 31. heinäkuuta Sastamalan kirjakorttelissa Pukstaavin salissa oli Karjala-aiheinen luentotilaisuus, jonka järjestivät yhteistyössä Karjalan Liitto ja Sastamalan seudun museo. Yleisöllä oli tilaisuuteen vapaa pääsy, mutta osallistujamäärä oli rajattu, jotta turvavälit voitiin säilyttää.

Filosofian tohtori **Kristiina Korjonen-Kuusipuro** puhui aiheesta *Muistin maisemat – näkökulmia Karjalan muisteluun ja karjalaiseen identiteettiin*. Tilaisuuden aluksi Sastamalan seudun museosta amanuenssi **Emma Kurki** ja Karjalan Liiton puheenjohtaja **Outi Örn** toivottivat luennoitsijan ja kuuntelijat tervetulleiksi. Outi Örn totesi, että luennon aihe liittyy läheisesti Karjalan Liiton vuoden teemaan, joka on *Karjalainen identiteetti*.

Luennoitsija Kristiina Korjonen-Kuusipuro toimii kulttuuriantropologian dosenttina Jyväskylän yliopistossa ja tutkijana Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa. Hän opiskeli Oulun yliopistossa pääaineena kulttuuriantropologia ja sivuaineina arkeologia, taidehistoria ja englanti. Hänellä on siirtokarjalainen tausta, sillä hänen vuonna 1925 syntynyt isänsä oli kotoisin Kurkijoelta. Kristiinan väitöskirja *Yhteinen Vuoksi* valmistui vuonna 2012, ja se käsittelee ihmisen ja ympäristön vuorovaikutusta Vuoksen jokilaaksossa 1800-luvun lopulta nykypäiviin. Tällä hetkellä luennoitsija tutkii digitalisaation vaikutuksia nuorisoon.

Tuttuja asioita uusista näkökulmista

Meillä kaikilla on identiteetti, tiedostettu tai tiedostamaton. Se koostuu monesta asiasta ja sitä voidaan tarkastella useasta näkökulmasta. Se ei ole pysyvä, vaan

muuttuu elämän ja kokemusten myötä. Myös muisti, muistot ja muistelu ovat kaikille tuttuja asioita. Kaikilla on muistoja ja useilla meistä myös muistoja Karjalasta, omia tai toisten kertomia. Luento avasi uusia näkökulmia ja herätteli ajattelemaan asioita monelta kannalta. Asiaa käsiteltiin sekä tieteellisten tutkimusten että omien kokemusten kautta.

Luennoitsija totesi muun muassa, että kertoja, muistelijat tekee aina valintoja ja painotuksia, eivätkä muistot ole muuttumattomia. Usein eri ihmisten muistot samasta asiasta, paikasta tai tapahtumasta ovat erilaisia. Emme myöskään muista tai emme halua muistaa kaikkea. On vaikeita asioita, joita ei haluta muistaa tai muistella. Jotkut muistot voivat jäädä sykkyrälle, joita ei haluta selvittää. Usein nämä vaikeat asiat ilmenevät eleissä tai ilmeissä tai kertomuksessa hiljaisina hetkinä. Näin muistoilla voi olla myös kehollisia ilmenemismuotoja. Kristiina sanoi huomanneensa näitä tilanteita Karjalaan tehtyjen kotiseutumatkosten yhteydessäkin.

"Et ole paikassa, vaan paikka on Sinussa."

Luennoitsija käsittelee myös paikkaa ja sen merkitystä monesta näkökulmasta. Synnyinpaikalla ja kotipaikalla voi olla suuri merkitys henkilölle. Myös luonnon ympäristö ja maisema voivat olla tärkeitä:

Paikka on muutakin kuin piste

kartalla, maisemat tai rakennukset. Se on ääniä, tuoksua, tunteita, kokemuksia ja muistoja, joskus edellisen sukupolven välittämiä. Sydämen maisema, johon on kiinnytty, voi tulla sukupolvienkin takaa.

Kokemukset paikasta ovat hyvin yksilöllisiä. Oma paikkasuhte saa uusia ulottuvuuksia toisten kertomuksista, muisteluista, historiankirjoista ym. Muistoja voi "haastaa" eri välinein, kuten valokuvien, lehtikirjoitusten tai kirjojen avulla. On erilainen kokemus katsoa paikkaa kartalla tai valokuvaa paikasta kuin olla itse paikassa. "Oman paikan" hengen kokemista luennoitsija havainnollisti ilmiöllä, jota olen itsekini todistanut kotiseutumatkalla Pyhäjärvelle: kun iäkkäät pyhäjärveläiset pääsevät käymään kotiseudullaan vuosikymmenten jälkeen, he tuntuivat siellä nuortuvan kymmeniä vuosia.

Samalla paikalla tai asialla voi eri henkilöille olla erilainen merkitys. Luennoitsija kuvasi asiaa toteamuksella, että vesikään ei ole kaikkialla samanlaista ja käytti esimerkkinä väitöskirjatyönsä yhteydestä sitaattia:

"Kuulen silloin tällöin käytettävän Vuoksesta nimeä joki. Taisitelijat Äyräpäässä ja Vuosalmella, muualta tulleina omaksuivat jokinimen. Meille Vuoksen varrella asuneille se oli aina Vuoksi. Sen osilla oli eri nimiä, mutta koko virta oli aina Vuoksi, ei joki."

Arvelen, että esimerkiksi Laatokan vaikutuspiirissä eläneille Laatokka ei ollut suuri järvi, se oli aina nimenomaan Laatokka.

Paikka voi olla merkityksellinen paitsi yksilölle esimerkiksi omalla syntymä- tai asuinpaikkana, myös suurelle joukolle henkilöitä, jotka eivät koskaan ole käyneetkaan paikassa, vaikkapa suurten

tapahtumien pitopaikkana. Esi-merkkinä Viipuri Karjalan "pääkaupunkina" tai Sortavala tunnettujen laulujuhlien pitopaikkana.

Ei ole yhtä Karjalaa, vaan siinä on erilaisia sävyjä riippuen muistelijasta tai kertojasta.

Paikan menetys on kulttuurinen trauma

Karjalan menetys aiheutti karjalaisille diasporan²⁾, hän totesi.

Kun Karjala menetettiin, karjalaiset kokivat suuren kulttuurisen trauman, kaikki meni rikki. Aluksi toivo paluusta Karjalaan eli karjalaisten keskuudessa, mutta Pariisin rauhansopimus 1947 katkaisi toivon. Toisaalta se toi pysyvyyttä epävarmuuden tilaan, osoitti uuden suunnan ja syntyi "selviytyjä karjalainen" ja "selviytyjä Suomi"-käsitteet. Muistelemisesta tuli voimavara, joka auttoi selviytymään.

Toisaalta elettiin uusilla asuin-sijoilla elämää eteenpäin, mutta muistelemalla, perinteen ja kulttuurisin keinoin pidetään menetettyä paikkaa elossa ja lievitetään koti-ikävä. Muistelemisen yhdistää karjalaisia ja yhdessä muistelemalla, esimerkiksi pitäjäjuhliissa tai kotiseutumatkoilla, luodaan ryhmäidentiteettiä. Kerromme, keitä olemme, mistä tulemme ja mihin koemme kuuluvamme. Karjalan muistelu on kollektiivinen kokemus.

²⁾ Diaspora tarkoittaa kreikasta käännettyä hajaannusta, hajallaan asumista. Se merkitsee muuttoa, jossa jokin uskonnollinen tai kansallinen ryhmä joutuu muuttamaan uuteen maahan tai uudelle asuma-alueelle. Diasporassa kansa tai ryhmä säilyttää oman identiteettinsä, vaikka eläkin eristyksessä alkuperäisestä kulttuuristaan.

Muistelun tehtävänä on sekä muokata ja rakentaa että hajottaa ja korjata.
–Etnologian ja antropologian professori Outi Fingerroos

Tunnesuhteet esineisiin

Myös esineet voivat olla kiinnityskohta karjalaisuuteen, säilyttää muistoja ja rakentaa niitä, kertoa karjalaista tarinaa. Luennoitsija kertoi omasta tunnesuhteestaan isänsä äidin evakkoarkkuun, jonka hän halusi isänsä kuoleman jälkeen säilyttää, ehkä vähän omaksi yllätykseksensäkin:

Arkun säilyttämiselle ei ollut järkiperusteita, koska se on niin huonokuntoinen, että sitä ei voi enää säilyttää asuintiloissa.

Kristiina kuitenkin tiesi hänen isälleen olleen tärkeää, että arku siirtyy seuraavalle sukupolvelle. Nykyisin arku on Kristiinalle tärkeä, hänellä on siihen vahva suhde. Mummo, jota hän ei ole koskaan tavannut, koska tämä kuoli jo ennen hänen syntymäänsä, tulee arkun kautta hänelle läheiseksi ja arku ikään kuin kertoo hänelle jotain:

Arku kiinnittää minut karjalaisuuteen, kun Karjalasta kertovia sukulaisia ei enää ole elossa. En kuitenkaan oikein tiedä, mitä huonokuntoiselle arkulle pitäisi tulevaisuudessa tehdä. Tulevilla sukupolvilla ei ehkä ole enää samanlaista tunnesuhdetta arkuun.

Tämän saman kysymyksen parissa uskon aika monien painis-kelevan. Monella lienee tallessa vastaavia esineitä, vaikka ei olisi siirtokarjalainen taustakaan.

Karjala-muistojen ja Karjala-tutkimuksen tulevaisuus

Suuri kysymys on, miten menetetty Karjala pidetään elävänä muistoissa tulevien sukupolvien keskuudessa, kun heitä, joilla oli omakohtaisia muistoja, ei enää ole elossa ja muistelutkin ovat jo usean sukupolven takaa. Toki on kirjallisia kertomuksia ja tehtyjä tutkimuksia.

Kristiina Korjonen-Kuusipuro toivoo, että Karjala-tutkimuksia tehtäisiin lisää, tutkimattomia osa-alueita on ja uusia näkökulmia kaivataan. Hän nosti esimerkiksi Karjalassa eläneet vähemmistöt, kuten romanit. Tutkimushankkeita on meneilläänkin, muun muassa tehdään yhteistyötä venäläisten tutkijoiden kanssa (ylirajaiset tarkastelukulmat) ja Itä-Suomen yliopistossa on meneillään *Urbaani karjalaisuus* -hanke. Karjala-tutkimus voi hyvin, mutta lisää mahtuu joukkoon, aihe ei ole loppuun kulunut.

Luennon jälkeen poikiensa Jukan ja Mikkan kanssa Turusta luentoa kuuntelemaan tullut 92-vuotias **Jaakko Lavaste** käytti mielenkiintoisen puheenvuoron ja kertoi mm. säästölippaansa tarinan ja siihen liittyviä muistoja.

Pyhäjärven Vpl. Säästöpankin säästölippaan lahjoitus

□ Esa Mäkinen

Muistin maisemat – näkökulmia Karjalan muisteluun seminaarin lopuksi **Jaakko Lavaste** pyysi puheenvuoroa ja sanoi haluavansa lahjoittaa Sastamalan seudun museolle Pyhäjärven Vpl. Säästöpankin säästölippaan, jonka hän oli saanut pikkupoikana jo ennen talvisotaa säästöpankista pankinjohtaja Pitkäseltä.

Jaakko Lavaste on syntynyt Vpl. Pyhäjärvellä vuonna 1929 ja hän on elänyt siellä kymmenvuotiaaksi talvisodan alkuun saakka.

–Minulla on paljon muistoja tältä ajalta. Karjalan muisto on ikään kuin minun sisälläni vaikka olinkin vasta kymmenvuotias lähdettyäni Alavudelle evakkoon, sanoi Jaakko Lavaste ja viittasi seminaarissa esitettyyn paikan muistamiseen liittyvään käsitykseen, jonka mukaan, emme ole paikassa vaan paikka on meissä.

Säästölipas, jonka Jaakko Lavaste haluaa lahjoittaa, on kulkenut mukana hänen perheensä lukuisissa muuttoissa. Säästölippaan avain on kadonnut jo evakkomatkan aikana, eikä sitä ole koskaan saatu auki useista yrityksistä huolimatta. Kolikot kilisevät iloisesti tukevarakenteisessa metallisessa säästölippaassa, kun hän esittelee sitä kädessään. Lahjoitus käsittää siis myös jonkin verran rahaa, joka on laitettu säästölippaaseen jo ennen sotia.

Kouluneuvos Jaakko Lavaste lahjoitti Sastamalan seudun museolle Vpl. Pyhäjärven kokoelmiin lapsuuden aikaisen säästölippaansa.

Kiertokoulujärjestelmä tutkimuksen aiheeksi

Puheenvuorossaan Jaakko Lavaste muisteli kiinnostavalla tavalla myös käymiään kiertokouluja, joita oli käynyt eri puolilla Pyhäjärveä kaikkiaan kuudessa eri paikassa. Kiertokouluissa opetettiin hyvin paljon lukemista ja kirjoittamista, ja erityisen tärkeitä olivat uskonnolliset asiat. Kiertokoulun opettajat olivat seurakunnan valitsemat ja seurakunta maksoi heidän palkkansa. Kiertokoulut olivat noin kuuden viikon mittaisia. ”Niitä oli mm. Montrulla ja Taubilan kartanon työvän asunnoissa, jonka alueella oli karmaiseva nimi, kun sen nimi oli Kalmisto.”

Vpl. Pyhäjärven Alakylässä, jossa Lavasteet asuivat, oli myös kansakoulu, mutta siellä käytiin ainoastaan yläkoulua.

–Oli outoa, että jouduin käymään kiertokoulua, koska kunnan isät olivat sen verran nuukia, että eivät halunneet antaa varoja alakoulun perustamiseen, jatkoi Lavaste muisteluaan. Yläkoulua ehdin käydä vain reilun vuoden lokakuuhun 1939 talvisodan alkamiseen saakka.

Jatkosodan jälkeen kiertokouluja ei enää ollut. Kiertokoulua käyneitä henkilöitä on elossa enää vähän. Nyt pitäisi ottaa myös tämä aihe tutkimuksen piiriin ja selvittää, minkä takia ja kuinka paljon tätä kiertokoulujärjestelmää käytettiin.

Koulutukseen liittyvät asiat ovat Jaakko Lavasteelle tärkeitä, sillä kiertokoulun käymisen lisäksi hän on kouluneuvos ja filosofian kandidaatti, ja hän on toiminut suomen kielen opettajana ja koulutoimen johtajana useilla eri paikkakunnilla.

Säästölippaan luovutus Sastamalan seudun museolle

Jaakko Lavasteella on vahva tunteiden säästölippaaseensa, jonka myötä ja jota katsellessa hän on usein muistellut entisiä asuinsijojaan ja sen tapahtumia Karjalassa. Seminaarissa esitettyä affektiivista eli tunteellista esinesuhdetta Lavaste sanoi myös paljon mietineensä. Pohdinnastaan hän oli kuitenkin päättänyt lahjoittamisen kannalle:

–Voinko minä luovuttaa tämän, joka on ollut mukana 90 vuotta? Mutta ajattelin, että se menee hyvään tarkoitukseen.

Luovuttaessaan säästölippaan Sastamalan seudun museon ammuenssin Emma Kurjen haltuun Jaakko Lavaste luki säästölippaaseen liitettyyn korttiin kirjoittamansa 31.7.2021 päivätyn tekstin:

Pyhäjärven säästöpankin pikkupojalle antama säästölipas on pysynyt mukana lukuisissa muuttoissamme. Haluan lahjoittaa tämän Pyhäjärven museolle säilytettäväksi.

Jaakko Lavaste, kiertokoululainen

Pertti Hakasella on karjalaisten suuressa perheessä monta roolia, mutta erityisesti Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallituksen puheenjohtajana hän kiitteli Jaakko Lavastetta koskettavasta tarinasta ja tästä upeasta lahjoituksesta. Karjalan Liiton tämän vuoden teemana on *Karjalainen identiteetti*, jota seminaari omista näkökulmistaan käsittelee. Pertti Hakanen totesikin vielä, että ei voisi olla sopivampaa paikkaa lahjoituksen luovuttamiseen kuin tämä seminaari.

Säästöpankki Pyhäjärvellä

□ Kirsti Naskali

Pyhäjärven kunnan säästöpankin perusti Pyhäjärven kunta vuonna 1900. Kunta lahjoitti pankin kantarahastoksi 2.000 markkaa. Toiminta alkoi virallisesti 11.1.1902, mutta pankki oli avoinna ensimmäisen kerran vasta 29.3.1902, jolloin rovasti **Julius Selim Toikka** teki ensimmäisen talletuksen. Samana päivänä 28 muutakin henkilöä teki talletuksen.

Kun toimintaa oltiin aloittamassa, ensimmäisistä talletusrahoista osa käytettiin pankkikirjojen hankkimiseen. Vuonna 1920 sääntöjen muutoksen yhteydessä pankin nimestä jätettiin pois sana ”kunnan” ja nimeksi tuli *Pyhäjärven Vpl. Säästöpankki* erotukseksi kahdesta muusta maassa toimineesta Pyhäjärven Säästöpankista.

PANKIN ENSIMMÄINEN TOIMIPAIKKA oli Pyhäkylässä Pyhäsilän vieressä olevan Pyhäjärven Kauppa Oy:n pieni kamari. Vuonna 1905 pankki muutti kirkkoaholle vanhan kunnantalon yhteen kamariin. Kun kunnantalon yhteyteen rakennettiin lisärakennus, säästöpankki sai siel-

tä oman toimistohuoneen, jonka yhteydessä oli holvi. Tämä uudisrakennus vihittiin käyttöön pankin 10-vuotispäivänä 29.3.1912.

Kun kunnantalo paloi marraskuussa 1920, pankin arkisto säilyi holvissa, mutta rekisterikortit tuhoutuivat. Kunnan ja säästöpankin välinen yhteistyö jatkui palaneen kunnantalon tilalle rakennetussa uudessa kunnantalossakin. Pankki rakennutti uuteen taloon holvin ja hankki siihen kassakaappioven. Pankin holvissa kunta sai säilyttää omaa arkistoaan. Vastineeksi pankki sai talosta käyttöönsä yhden toimistohuoneen ilman vuokraa.

Pankkien välinen kilpailu ja ilmeisesti myös kunnan ja säästöpankin välisen yhteistyön herättämä keskustelu kunnanvaltuutettujen välillä johti kuitenkin siihen, että katsottiin oman toimitalon olevan säästöpankille tarpeellinen. Se rakennettiin Alakylään Pyhäjärven rautatieaseman viereen. Omaan taloon päästiin muuttamaan 3.10.1934.

ALKUAIKOINA SÄÄSTÖPANKKI oli auki vain kerran kuukaudessa, sitten kaksi kertaa kuukaudessa, kaksi kertaa

viikossa, joka toinen päivä ja lopuksi joka päivä. Aluksi talletuskanta oli pieni, mutta 1920-luvun puolivälistä lähtien toiminta vilkastui, ja uudella toimipaikalla aseman lähellä asiointi vilkastui entisestään.

Impi Wiikan kirjoittamassa Vpl. Pyhäjärvi -kirjassa kerrotaan, että ensimmäinen lainanhakija oli emäntä **Maria Tenkanen**. Ajan henkeä ja ajattelutapaa kuvaa, että pankin hallitus ei merkinnyt häntä ensimmäiseksi lainansaajaksi, vaan antoi lainan mieshakijalle **Juho Lindqvistille**, koska uskoi, että kun ensimmäinen laina annetaan miehelle, pankille tulee parempi onni. Niin emäntä Tenkasen laina oli vasta viides myönnetty laina.

SÄÄSTÖPANKIN HALLITUKSEN ensimmäinen puheenjohtaja oli Taubilan kartanon tilanhoitaja **Toivo Francke**. Pitkäaikaisin hallituksen puheenjohtaja oli maanviljelijä **Juho Tomperi** Jaamasta. ”Pankki-Tomperi” hoiti tehtävää vuodesta 1920 kuolemaansa saakka vuoteen 1935. Sekä Franckea että Tomperia pidettiin taitavina pankkimiehinä ja asioiden hoitajina. Pankin en-

simäinen kirjanpitäjä eli kamreeri oli **Eud. Tenkanen**. Hänen jälkeensä tehtävää hoiti vähän aikaa neiti **Helmi Mansnerus**. Pitkäaikaisin kamreeri oli **Tuomas Pitkänen**, joka oli tehtävässä vuodesta 1905 kuolemaansa saakka vuoteen 1933. Impi Wiikan kirjoittamassa Vpl. Pyhäjärven historiassa kerrotaan, että ”Setä Pitkänen” oli luonteeltaan tyyni ja rauhallinen ja tarkka tilimies. Hän oli kahdesti myös presidentin valitsijamiehenä. Tuomas Pitkänen jälkeen kamreerina toimi pankin lopettamiseen asti hänen veljenpoikansa **Lauri Pitkänen**.

TALVISOTA KESKEYTTI pankin toiminnan, ja pankki lähti muiden mukana evakkoon. Kun Karjala jatkosodassa vallattiin takaisin, pankki palasi Pyhäjärvelle ja aloitti uudelleen toimintansa lokakuussa 1942. Aseman läheisyydessä ollut toimitalo oli palanut, ja nyt toiminta jatkui vilkkaana vuokratiloissa Pyhäkylässä. Välillä jo huvenneet säästövarat alkoivat taas lisääntyä.

Neuvostoliiton suurhyökkäyksen alettua kesäkuussa 1944 pankin toiminta keskeytettiin 15.6.1944, mut-

ta jo heinäkuussa pankkitoimintaa jatkettiin Keuruulla paikallisen säästöpankin tiloissa. Vuonna 1947 pankin toiminta siirtyi joksikin aikaa Kiiikkaan paikallisen säästöpankin tiloihin, mutta kamreeri Pitkäsän tultua valituksi Keuruun Säästöpankin kamreeriksi, Pyhäjärven Vpl. Säästöpankin toiminta siirtyi jälleen Keuruulle, jossa se toimi lopettamiseen asti.

MARRASKUUNSA 1946 annettiin laki, jonka mukaan valtiovarainministeriö määräsi luovutetun alueen säästöpankit liitettäväksi 1.4.1948 kanta-Suomen säästöpankeihin. Niinpä Pyhäjärven Vpl Säästöpankki yhdistettiin 1.4.1948 Keuruun Säästöpankkiin. Viimeisen hallituksen puheenjohtaja maanviljelijä **Erkki Lindroos** Alakylästä ja kamreeri Lauri Pitkänen hoitivat pankin asioita sen lopettamiseen asti.

Lähteet:

Wiika Impi, Vpl. Pyhäjärvi. Turku 1950. Hinkkanen Kauko, Kaunisto Vpl. Pyhäjärveä, osa I (jossa lähteenä on käytetty myös: Tola A.V., Luovutetun Karjalan säästöpankit. Säästöpankin Keskus-Osake-Pankki, Jyväskylä 1970.)

Lukijapalautetta ja valokuvia Muistorikkaat Vpl. Pyhäjärven pitäjäjuhlrat

2

Toimitus on pyytänyt lukijoilta Pyhäjärvi-juhlien mukavia muistoja valokuvien ja lyhyin kirjoituksin. Kesäkuun numerossa muistelimme Alavuden juhlia 30 vuotta sitten ja kuvakavalkadissa muun muassa Ikaalisten ja Porin juhlia.

Lea Jokinen lähetti kuvan Ikaalisten juhlista:

Ikaalisten juhlissa 8-9.8.1981 oli juhlapuhujana Johannes Virolainen. Kuvassa vasemmalta Reino ja Helvi Äikiä, Kyllikki Virolainen, Erkki ja Irja Pärssinen, Johannes Virolainen, Pentti Lappalainen ja

1 Aikaisempiin Ikaalisten juhliin liittyi myös **Pirkko Haavis-ton** viesti:

Pyhäjärvi-juhlat Ikaalisissa 1958. Juhla-airueet kuvassa vasemmalta oikealle ovat Aira Kaasalainen, Pentti Kaasalainen, Kirsti Hinkkanen, Pekka Lappalainen, Kaarina Tukiainen ja Pertti Hämäläinen.

Raija Lempinen Porista antaa lisätietoja Porin juhliin liittyen:

Lehtemme numerossa 6 oli kuvia vuoden 1962 Pyhäjärvi-juhlista Porissa. Kuva esitti kisa-katsomossa istuvia henkilöitä. Siinä vasemmassa laidassa olivat silloin Kullaalla asuneet Väinö ja Sinikka Aakula. Sinikka-serkkuni oli Yläjärven Rautiaisia ja Väinö satakuntalaisia. Molemmat ovat jo edesmenneitä.

Lämmin kiitos pitäjäjuhlsta palautetta ja kuvia lähettäneille!

Seuraavassa, syyskuun numerossa, muistellemme Kannaksella vietettyjä Pyhäjärvi-juhlia. Toimitukseen on tullut muutamia kuvia sieltä ja nyt toivomme, että muistelisitte näitä juhlia: millaista oli niitä järjestellä, mitä juhlat sukujen entisillä sijoilla sinulle merkitsivät, mitkä olivat juhlien kohokohtia?

Toimitus odottaa viestejanne 1.9. mennessä. □ ti

Huippulukemissa – Sukuseminaari ja sade 2012

□ **Kaarina Pärssinen**

Tuusula 17. heinäkuuta 2012. Päivitin kotona Tuusulassa ilta-myöhällä Facebookiin tunnelmia viikonloppuna Huittisissa pidetyiltä Pyhäjärvi-juhliilta. Nyt yhdeksän vuotta myöhemmin facebook nosti esiin tuon silloin kirjoittamani päivityksen. Tässäpä se sanasta sanaan, autenttisenä ja aitona kertomassa, millainen kotimatka niiltä juhliilta kehkeytyi:

Vasta nyt tajuan, miten ahdistavassa tilanteessa olin sunnuntai-iltana. Satoi yli 4/5 ajasta, yht. 220 km matkasta, jonka väsyneenä ajoin Huittisista Hesaa Oulunkylän kautta Tuusulaan Skavabölen (Hyrylän) liepeille kotipihaan. Viimeiset reilu 50 km ajoin moottoriteitä. Kehä ykkösellä ajoin syvällä sadepilvessä, kaamean kaatosateen ympäröimänä.

Vasta nyt miulle on kirkastunut, miten paljon pelkäsin. En ajomatkalla rankkasateesta nähnyt edes bussipysäkkejä, minne mennä taukoa pitämään.

Niillä pysäkeillä, jotka ajaessani erotin, lainehti tulvameri, johon en rohjennut sukeltaa.... Pelkäsin todella paljon. Rystyset valkoisena puristin Yariksen rattia.

Nyt olen pari vrk joka kerran torakahtaessani nähnyt itseni ahdistukseen kouristuneena siinä kaatosateessa."

Se oli karmeimman kotimatka koskaan Pyhäjärvi-juhliilta. Onneksi kyydisäni juhlilla Vpl. Pyhäjärvi-seuran talkoolaisena kulkeneelle **Korhosen Kaisa-Liisalle** eikä minulle eikä kulkupelillekään kuitenkaan sattunut mitään.

Aivan samansuuntaiset kokemukset rankkasateesta olivat varmaan muillakin heinäkuussa 2012 Huittisista koteihinsa

ympäri Etelä-Suomea autoillaan palanneilla juhlavierailla.

Itse Pitäjäjuhlrat Huittisissa ovat kautta vuosien olleet takuuvarmasti erinomaiset. Niin myös kesällä 2012. Toinen erityinen ja hieno muisto siltä vuodelta oli tutustuminen samassa hotellissa majoittuneisiin Ukkosten sisaruksiin ja sukuseuraan.

Sukuseminaarissa oli tuoloin mukana ennätyselliset puolen-toistasataa osallistujaa! Ei koskaan ennen eikä koskaan sen jälkeen ole ollut niin paljoa!

Ukkosten sukua olevat sisarukset Ulla-Maija Syväjärvi Enontekiöltä (vas.) ja Marja-Riitta Hakala Sipoosta osallistuivat ensimmäistä kertaa Pyhäjärvi-juhliille 2012 Huittisissa.

Vanhoja hautakiviä korjataan talteen Suomalaisuuden vaalija Vpl. Pyhäjärvellä

KUVAT VASILIJ ZYRYANOV

□ Riitta Hirvonen

Karjalan kannaksen tyhjennyttä suomalaisista syksyllä 1944 siirsi Neuvostoliiton hallinto sinne uusia asukkaita eri puolilta Venäjää. Vuonna 1947 Plodovojeen määrätty venäläinen lääkäri sai asuttavakseen suomalaisen kunnanlääkärin talon. Taloa on remontoitu vapaa-ajan asunnokseen lääkärin tytär ja hänen poikansa **Vasilij Zyryanov**.

Vasilij on ostanut pari tonttia, joissa oli ränsistyneitä rakennuksia. Jo viime vuonna purkaessaan vanhaa rakennusta hän löysi sen lattiakivetyksestä suomalaisten hautakiviä (mm. **Anna** ja **Esaias Laamanen**). Tänä vuonna Vasilij on purkanut vanhaa navettaa ja löytänyt lisää hautakiviä lattian alta. Hän on kuljettanut ne varovasti kirkon aidan viereen. Vain kahdessa kivessä näkyvät nimet (**Adam Hämäläinen** ja kansakoulunopettajatar **Emilia Huttunen**). Muut on hiottu sileiksi. Kivi, jossa näkyy nimen loppuosaa PERI (mahdollisesti TOMPERI), on halkaistu kolmeen osaan.

Historian ja menneisyyden arvostus ja kunnioitus

Vasilij edustaa kolmatta sukupolvea, joka on saanut tietoa Karjalan suomalaistaikaisesta historiasta. Hän on ollut kiinnostunut taloista ja tutkinut Pyhäkylän suomalaista historiaa mm. venäjänkielisistä julkaisuista. Hänen arvostustaan menneitä aikoja kohtaan osoittaa mm. se, että hän on kuljettanut kivet kirkon aidan viereen. Olen kuullut myös, että nykyisen arboretumin alueella olevien suomalaistalojen alkuperäisiä piirustuksia on kyselty. Omistaja haluaisi remontoida ne niiden mukaan, alkuperää kunnioittaen.

Tutustuin Vasilij'n kesällä 2017 Pyhäkylässä, Vpl. Pyhäjärvi-juhlien yhteydessä. Hän oli lääkäritaloa remontoidessaan löytänyt suomalaisen tyttöjen päivänvarjon, jonka halusi luovuttaa. Sen sai tohtori Haikosen tyttärentytär. Vasilij löysi myös suomalaisen puukon. Hän on valokuvannut naapuritaloja sisältä, mun muassa niiden suomalaisia kaakeliuuneja ja uuninluukkuja. Leipurin leivinuunikin toimii vielä. Niistä olen kirjoittanut aikaisemmin tässä lehdessä.

Voi vain toivoa, että muutkin nykyasukkaat kunnioittaisivat suomalaisten muistoa samalla tavalla kuin Vasilij. Vpl Pyhäjärvi-Säätiö aikanaan hoitaa kivien lopullisen sijoittamisen.

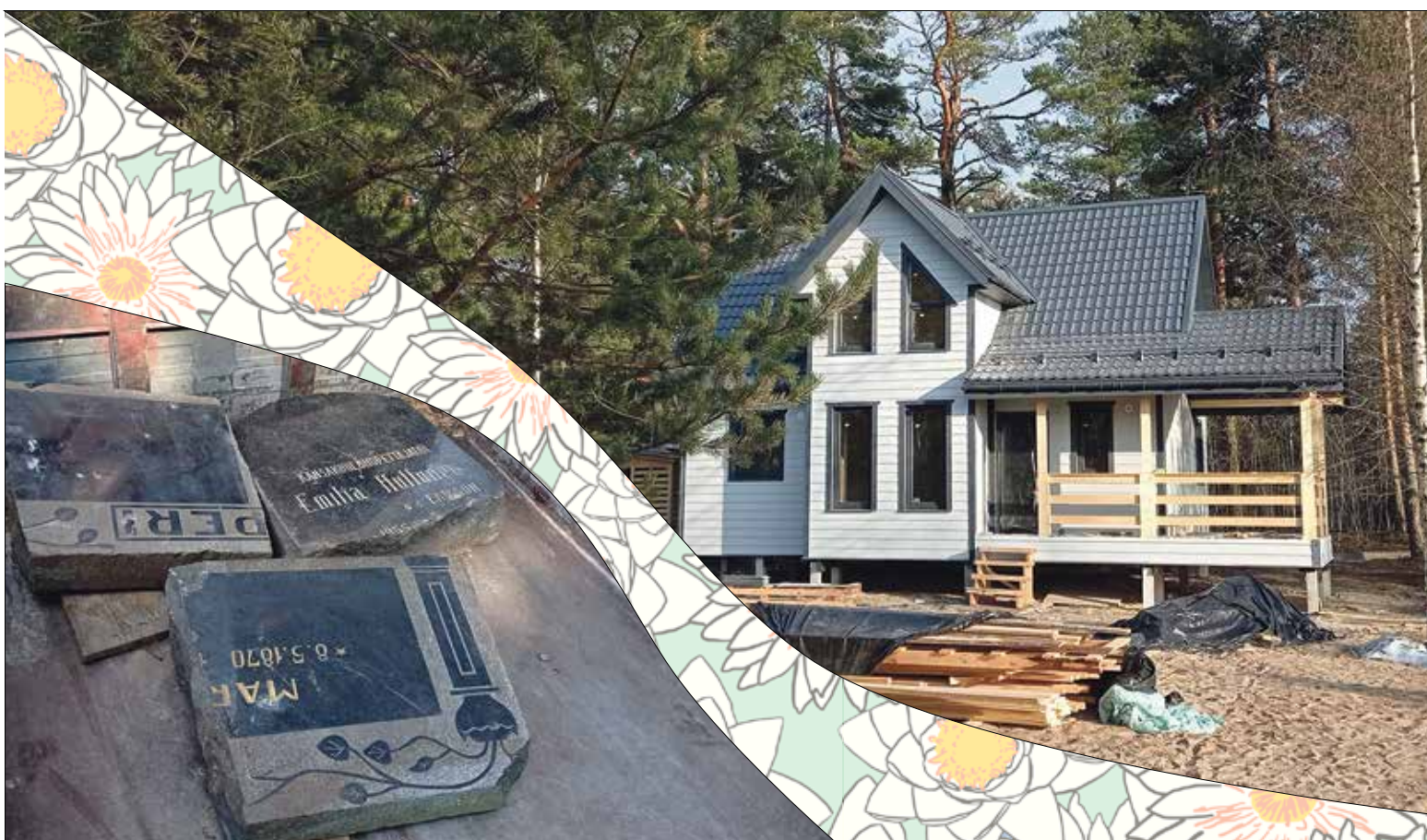
Lattiakivetyksestä löydettyt hautakivet kirkon vieressä.

Adam Hämäläisen hautakivi.

Rikkiäisiä hautakiviä kirkon aitauksen vieressä. Kolmeen osaan halkaistu mahdollisesti Tomperin suvun kivi. Kansakouluopettajatar Emilia Huttusen hautakivestä on osa jäljellä.

Vasilij on purkaessaan ränsistyneitä taloja löytänyt hautakiviä. Kaunis, kukkaornamenttien somistama kivi lienee omistettu muistoksi Marialle (tai Mar-alkuiselle), jonka synnyinaika on tiedossa. Kiven toisesta puolikkaasta on kaiverukset hiottu pois. Tonteille rakennetaan uusia taloja.

Menneen ajan terveisiä

- ÄIJÄN JA ISÄN ARKISTOLAATIKOLLA

2

Seija Hirvikoski

Juttusarjan toisena osana on äijäni pitämä tervetulo puhe Kiikan Karjalaseuran vuosikokoukselle 1953.

Siinä on vielä mielenkiintoista tietoa edellisen vuoden rakentajajuhlaan liittyen. (Viime numerossa oli ko. juhlan tervetulo puhe.)

Puheesta ilmenee lisäksi seuratoiminnan haasteita, seuran positiivista huomointia, silloisia ajankohtaisia asioita sekä jäsenien kannustusta ja kiitosta. Mielenkiintoinen on myös Satakunnan Karjalaisseurapiirin kiertokirjeen kehoitus...

Näitä vanhoja tekstejä lukiessa mietin usein, mitä niissä olisi opittavaa tämän päivän karjalaisille seuroille?

Saamme kyllä olla kiitollisia aiemmille sukupolville, jotka ovat laittaneet työn liikkeelle.

Hyvät karjalaiset ja karjalaisten ystävät,

Kiikan Karjalaiset r.y:n johtokunnan puolesta pyydän toivottaa teidät kaikki tervetulleeksi tähän seuramme varsinaiseen kokoukseen, joka on samalla sääntömääräinen vuosikokous.

Ne, jotka olivat mukana viime vuosikokouksessa ja ovat seuranneet kuluneen vuoden toimintaa, ovat huomanneet, ettei kaikkia silloin asetettuja tavoitteita ole saavutettu. Kuitenkin on yksi sen nimeämistä tärkeimmistä, etten sanoisi tärkein, toimenpide suoritettu. Kuluneena vuotena on voitu jakaa Karjalan Liiton käytäntöön ottamat niin sanotut rakentaja- ja raivaaja kunniakirjat kaikille tiedossamme oleville ja sen saantiin oikeutetuille heimomme jäsenille. Tämä usean vuoden vireillä ollut asia on nyt saatettu onnellisesti päätökseen. Tulkoon tässä

sivumennen sanotuksi, että mikäli uusia tapauksia ilmaantuu, niin heidän kohdallaan asia aikanaan hoidetaan.

TÄMÄ RAKENTAJAJUHLIEN TOIMEENPANO ja sen yhteydessä suoritettu työ on osoittanut, että me olemme jälleen kyenneet sulkemaan rivimme ja näin yhteisvoimin vieneet päätökseen tuon paljon työtä ja uhrauksia kysyneen asian, joka monen mielestä vuosi takaperin näytti melkein ylivoimaiselta. Jo kohta alkuvaiheessa, kun johtokunta teki alkuvalmisteluja ja laadittiin alustavia suunnitelmia, tuli ilmi se yksimielisyys ja päätäväisyys, joka oli leimaa antava koko valmistelujen ajan. Myöskin on syytä erikoisesti mainita nuorimman väen ja nousevan nuorison mukaan tulosta ja toimintaan osallistumisesta.

Sopinee mainita myös siitä rohkeasta ja kaikesta päättäen oikeaan osuneesta toimenpiteestä, kun päätettiin yksimielisesti kutsua kaikki kiikkalaiset maanluovuttajat tuohon juhlaan. Se oli rohkea päätös ensinnäkin sen takia, että se tiesi lisäkuluja muutenkin laihassa seuramme kukkarossa ja toiseksi ei osattu arvailla, millä mielellä he ottavat kutsun vastaan ja noudattavatko kutsuamme. Näin jälkepäin voimme todeta, että kaikki meni hyvin. Me olemme kestäneet tuon n.s. kypsyyskokeen taloudellisesti ja kun meidän puoleltamme oli tehty aloite sekä vastapuoli siihen myönteisesti vastannut, niin sillä oli saatu aikaan ensi kosketus, jota oli tarkoitettukin.

KUN SYKSYKESÄ oli sellainen kuin oli ja kun maamiehen täytyi käyttää poutapäiviä, ei johtokunta katsonut voivansa suositella n.s. tarinailtoja eikä pikkujoulullekaan löydetty sopivaa iltaa. Näin jäi loppuvuoden toiminta sellaiseksi toimitusministeriön hommaksi ja ennen joulua pidetyssä kokouksessa päätettiin kokoon-

tua miehissä, anteeksi, naisissa ja miehissä, tähän vuosikokoukseen. Kaikesta kuluneena vuotena tehdystä työstä pyytäisin jokaiselle erikseen ja kaikille yhteisesti lausua parhaat kiitokset.

KULUNEENA VUONNA on keskuudessamme vierailut myös kuoleman kolkko vieras. Se on vienyt pois keskuudestamme meille kaikille tunnetun ja tuolla rakentajajuhlissa viimeksi kuulun lausujan **Elina Pärssisen**. Näin ihmissilmillä katsottuna tuli poismeno liian aikaisin, mutta tässä niinkuin kaikessa on meidän tyydyttävä Korkeimman päätöksiin. Myöskin on seuramme alkuajoina keskuudessamme liikkunut, nyt muutaman vuoden toisella paikkakunnalla asunut, kunnia-arvoisa vanhus **Juhana Pipinen** saanut kotiin kutsun. Näiden ja kaikkia nimeltä mainitsemattomien sisarien ja veljien muistoa kehoittaisin seisomaan nousten hetken hiljaisuudella kunnioittamaan.

LÄHTIESSÄMME NYT ALKAMAAN uutta toimintavuotta, tulkoon tässä aluksi mainituksi eräs tapahtuma, mikä antaa meille viitteitä siitä, että kun me yksimielisesti puhallamme yhteen hiileen, niin se parhaiten palaa ja tämä huomataan myöskin leirimme ulkopuolella ja niin saamme työllemme tunnustusta ja arvonantoa ulkopuolistenkin taholta.

Kun Kiikan Säästöpankki tämän kuun neljäntenä päivänä vietti 50-vuotisjuhlaansa, niin pankin isännistö silloin pitämässään juhla kokouksessa, hallituksen esityksestä, päätti lahjoittaa m.m. Kiikan Karjalaiset r.y:lle 5.000,- markkaa. Tämä lahjoitus ei rahamäärältään ole suuri, mutta seurakunnan saamaa lahjaa lukuun ottamatta se on yhtä suuri kuin vastaavasti toisille seuroille myönnetty, niin periaatteessa ja myöskin käytännössä, on meidät

Matti Hinkkanen.

tunnustettu samansuuruisiksi paikallisten rinnalla. Tämä on syytä näin vuoden alkaessa mainita ja muistiin merkitä. Minä en kokonaan erehtyne, jos sanon, että viime kesäiset rakentajajuhlat ovat tässä mielessä tasoittaneet tietämme.

TÄMÄN PÄIVÄN OHJELMAAN kuuluu paitsi varsinaiselle vuosikokoukselle kuuluvat asiat, myöskin keskustelua päivän y.m. kysymyksistä. Me kyllä kuulemme ja voimme niistä puhua aikanaan, mutta jo tässä yhteydessä saanen mainita, että Satakunnan Karjalaisseurapiiri kiertokirjeensä kautta kehoittaa kaikkia oman kodin saaneita kiinnittämään huomiota pihojen siistimiseen ja puutarhojen kunnostamiseen... Kun tänä vuonna mahdollisesti loppuu maanlunastuslautakunnan (ml) toiminta tässä pitäjässä, sopii sitäkin asiaa keskustelussa mieltä. Nämä asiat ovat yleisiä, kaikkia meitä koskevia, samoin on yleisluontoinen ensimmäisen korvauslain mukaan korvauksen saaneitten lisäkorvauskysymys ja monet muut asiat. Sitten on vielä pyhäjärveläisiä koskeva erikoisasi, omaa pitäjälehteä koskeva kysymys. Mutta kuten sanottu, nämä tulevat esille sitten keskustelun aikana.

PALATAKSENI VIELÄ LOPUKSI seuramme jo alkaneen vuoden työhön, on meidän syytä muistaa, että me tarvitsemme Karjalaseuraa ja seura tarvitsee meitä ja meidän työtämme. Sillä on muistettava se

kallis perintö, jonka olemme esisiltämme saaneet, heimohengen säilyttäminen ja kehittäminen. Eräs suuri Suomen poika (Adolf Ivar Arvidsson) lausui kerran: ruotsalaisia emme ole, venäläisiä emme tahdo tulla, olkaamme siis suomalaisia.

Meistä ja meidän lapsistamme, jotka ovat kotona Karjalassa syntyneet ja lapsuutemme leikit leikkineet, ei koskaan tule 100% muun heimon jäseniä. Meidän juuremme ja muistomme ovat siellä kotikunnailla. Tämä ei suinkaan tarkoita sitä, että meidän tulisi aliarvioida muita heimoja ja niiden jäseniä kuin myöskään niitä seutuja, joissa olemme kotimme kohottaneet. Ja Pyhä Kirja, tuo kulttuurimme alkulähde, kehoittaa meitä edistämään sen paikkakunnan parasta, jossa asumme, sillä se on meidänkin parhaamme.

Kun tämän oikein oivallamme, silloin me saamme tämän Karjalaseuran puitteissa tapahtuvalle toiminnallemme toistenkin arvonnannon ja ymmärryksen. Meidän ei suinkaan tarvitse hävetä karjalaisuuttamme, kun arvaamme oman tilamme ja annamme arvon toisillekin.

Näillä muutamilla ajatuksilla pyytäisin vielä kerran tervehtiä teitä ja toivottaa kaikki tervetulleiksi tähän vuosikokoukseen. Samalla julistan tämän vuosikokouksen avatuksi ja pyydän valitsemaan kokoukselle puheenjohtajan ja sihteerin.

(Matti Hinkkanen)

Jatkosota käynnistyi 80 vuotta sitten

Parikkalassa Tarnalan kylässä vietettiin juhlaa ja isänmaallista Tyrjän rykmentin (JR 7) ja taistelujen 80-vuotismuistojuhlaa lauantaina 7.8. reilun 100 hengen joukolla.

Juhlapuheessaan evl evp. **Hans Adolf Ehrnrooth** kosketteli paitsi maineikkaan rykmentin, ev **Aarne L. Blickin**, ev **Armas Kempin** ja isänsä evl **Adolf Ehrnroothin** vaiheita rykmentin sotapolulla myös sitä kuuluisaa yhteishenkeä, joka on siirtynyt jälkipolvillekin.

Ehrnrooth kertoi Tyrjän taistelun sijoittuneen Suomen historiassa hyvin merkittävään kohtaan.

Suomi oli aloittanut hyökkäyssodan - käytännössä hyvitysodan - talvisodassa menetettyjen alueiden takaisin valtaamiseksi ja

Suomen puolustukselle edullisten maastokohtien haltuun ottamiseksi. Siksi jatkosodan lähdöllä oli sekä väestön että poliitikkojen laaja hyväksyntä.

Ilomantsin-Korpiselän-Värtsilän alueelta hyökkäys eteni itään ja Salmi oli vallattu 20. heinäkuuta ja hyökkäys jatkui vanhan rajan itäpuolelle. Jalkaväkirykmentit 7, 28 ja 48 sekä Kev.os.6 hyökkäsivät Parikkalan-Uukuniemen alueelta ja valtasivat Karjalan radan sekä Jaakkiman alueen elokuun alkupuolella. Kannaksen taistelut aloitettiin elokuun alussa ja Viipuri vallattiin 30.8.

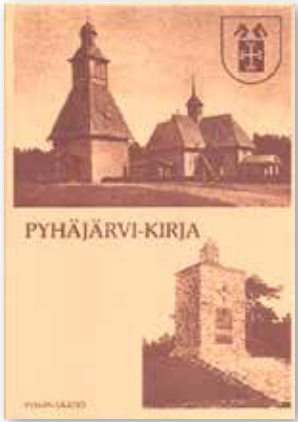
Vuoksi oli ylitetty jo tätä ennen 18. elokuuta. Pyhäjärvi vapautettiin 18.-23.8. käydyissä taisteluissa. Rintama eteni aina Rajajoelle, johon se jäi aseisiin. SA-kuvassa

on raskasta tykistöä etenemässä Äyräpäästä Pyhäjärven suuntaan 26.8.1941.

Lehden seuraavissa numeroissa kerrataan tarkemmin 80 vuoden takaisista Pyhäjärven pitäjän takaisin valtausta ja pian sen jälkeen tapahtunutta kotikunnalle paluuta. Sota-ajan hallintoa koskevan, päämajasta annetun käskyn mukaisesti Pyhäjärvenkin entisen kunnanjohtajan ja evakkoikäisen hoitokunnan jäsenistä muodostettiin Pyhäjärven kunnan esikunta johtamaan paluuta: inventoimaan alueen vahinkoja, järjestämään sadonkorjuu ja siivoustoimintaa sekä valmistelemaan asukkaiden paluuta. □ ti

Lähteet: Wiika Impi, Vpl. Pyhäjärvi. Turku 1950. Vpl. Pyhäjärvi 9/2011, Reino Äikäs

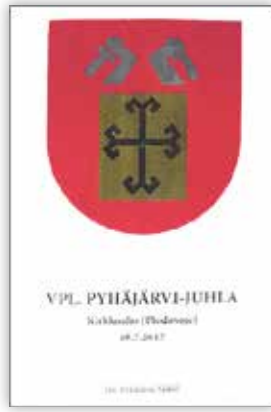
Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön kirjoja ja tuotteita:

Pyhäjärvi-kirja
Reino O. Kukko, Kaarle Viika, 1989, 350 s. Hinta 25 €
Kirja kertoo pitäjämme historiaa sanoin ja kuvin. Sisältää myös murren sanaston selityksineen.

Suvannon seutu 1917-1921, elämää ja ihmiskohtaloita
Suvannon seudun paikallishistorian työryhmä, 2015, 336 s. Hinta 40 €

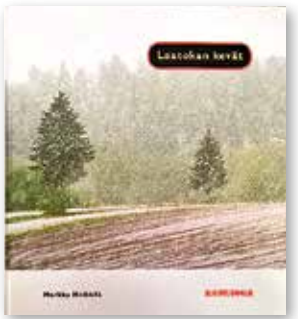

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön 70-vuotisjuhla Kirkkoaholla
DVD-tallenne, kesto noin 1,5 tuntia. Hinta 20 €

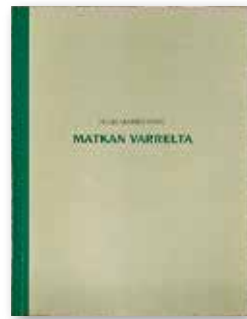

Vpl. Pyhäjärvi isännän viiri
Suunnittelu Kaarle Viika, 1992. Koot ja hinnat:
45 x 300 cm, 6-7 m:n tankoon. 80 €
45 x 400 cm, 8-9 m:n tankoon. 90 €
55 x 400 cm, 10 m ja korkeampaan tankoon. 95 €

Tilaukset ja lisätiedot:
Kirsti Naskali.
puh. 040 719 2692 tai
saatio@vplpyhajarvi.fi
Postitessa lähetyksiin
lisätään postituskulut.

Laatokan kevät
Markku Heikkilä
Matkakirja Laatokan ympäri
Hinta 15 €

Matkan varrelta
Hilja Matikainen, runoja
Hinta 20 €

Vpl. Pyhäjärvi pöytästandaari
Suunnittelu Kaarle Viika, 1963. Hinta 42 €

Vpl. Pyhäjärvi-seuran tuotteita

Dokumenttielokuva Muistojen järvi, kuvattu vuosina 1939-44 Pyhäjärvellä, mukana Kaarina Pärsisen kirjoittama esite elokuvasta. DVD:n hinta 20 €

Seuran 60-vuotishistoriikki (2017)
Hinta 20 €/kpl, 50-vuotishistoriikki 10 €/kpl ja ostettaessa molemmat historiikit, yhteensä 25 €.

Pyhäjärvi Vpl. -karttamuki
Hinta 10€/kpl

Tilaukset ja tiedustelut:
Kaisa-Liisa Korhonen
puh. 050-5905 433,
kaisaliisako@gmail.com
Postitessa lähetyksiin
lisätään postituskulut.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön adressit

Karjalanneito

liris

Kullerot

Valoisa polku

Pyhäjärven kirkon alttaritaulu

Adressi sisältää kaksi tai useampia sisälehtivaihtoehtoja, joista voi valita sopi-

vimman ja poistaa ylimääräiset.
Hinta 12 euroa kappale + postikulut.

Tilaukset:
säätiön asiamieheltä

Tilaa Vpl. Pyhäjärvi

Itselleni
Lahjaksi
Osoitteenmuutos

Kestotilaus
1 vuosi
Irttonumero

Tilaushinnat 2021:
kotimaahan ja
ulkomaille
35 €/vuosi

Posti-
merkki
1,85 €

Lehden saaja / entinen osoite (tarpeeton yliviivataan)

Nimi _____

Lähiosoite _____

Postino ja -toimipaikka _____

Lehden maksaja / uusi osoite

Nimi _____

Lähiosoite _____

Postino ja -toimipaikka _____

Päiväys ja allekirjoitus _____

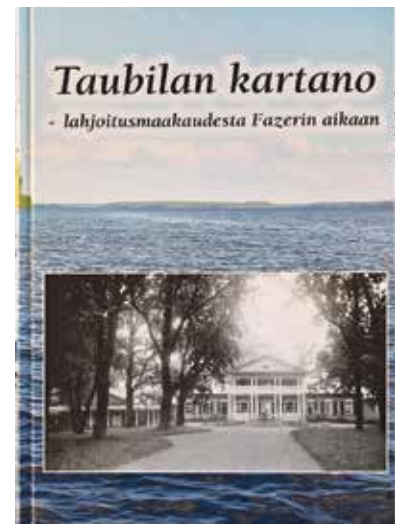
Kiinnostukseni kohde on (kylän nimi): _____

Vpl. Pyhäjärvi-lehti

Säätiön asiamies
Kirsti Naskali
Miharintie 312
37200 Siuro

Taubilan kartano

- lahjoitusmaakaudesta Fazerin aikaan

Hanki lahjaksi sukulaisille ja ystäville! 176 sivua, n. 150 valokuvaa, koko B5, **hinta vain 30 €.**

Kaunista Vpl. Pyhäjärveä, osat I ja II, yhteensä 736 sivua. Koko A4. Hinta vain 95 €.

Lisätietoja ja tilaukset:

taubila@pp.inet.fi tai
puh. 040 021 3369
seija.jokinen@netti.fi tai puh. 040 835 5820
Sekä <http://vpl-pyhajarvi.fi/kirjapuoti>

Hintoihin lisätään toimituskulut. Noudettavissa myös hallituksen jäseniltä ilman lähetyskuluja.

Vpl. Pyhäkylä-Seura

MURREPÄHKINÄ s. 15

Oikia rivi: 1b, 2a, 3b, 4c, 5a, 6b, 7a, 8b, 9a, 10c